

Nuorten tekemät väkivaltarikokset Kanta-Hämeen alueella

15–20-vuotiaat nuoret vuosina 2018–2023

Ropponen Vili & Viitanen Saana

09/2024

TIIVISTELMÄ

Tekijät: Ropponen Vili, Viitanen Saana

Julkaisun nimi: Nuorten tekemät väkivaltarikokset Kanta-Hämeen alueella

Opinnäytetyön muoto: tutkimuksellinen

Julkisuusaste: Julkinen

Ohjaaja: Virtanen Sanna, Jalander Heli

Tutkinto: Poliisi (AMK)

Nuorten tekemät rikokset ovat kansallisesti ja kansainvälisesti puhuttava ilmiö, joka on ollut laajasti esillä mediassa viime vuosina. Nuorten tekemien rikosten määrää, siihen johtavia syitä ja keinoja ongelman ratkaisuun pohditaan jatkuvasti kansallisella tasolla.

Tässä opinnäytetyössä tutkitaan nuorten tekemien väkivaltarikosten määrän muutoksia Kanta-Hämeen alueella. Tutkimuksessa paneudutaan sukupuolten ja eri ikäryhmien väliseen määrälliseen eroon ja sen kehitykseen. Tutkimuksen kohteena ovat 15–20 –vuotiaat nuoret ja heidän tekemänsä väkivaltarikokset vuosina 2018–2023.

Opinnäytetyö on toteutettu määrällisenä tutkimuksena käyttäen hyväksi tilastokeskuksen StatFin-tietokantaa sekä poliisin tulostietojärjestelmä PolStatia. Tutkimusaineistoa on kerätty hyödyntämällä laajasti erilaisia kirjallisuus- sekä verkkolähteitä.

Tutkimuksessa korostettiin kirjallisuuslähteiden avulla, kuinka nuorten psykologiset ominaisuudet sekä kasvu- ja elinympäristö vaikuttavat heidän käyttökseen varhaislapsuudesta nuoruuteen. Eri-tyisesti keskityttiin siihen, miten nämä tekijät voivat johtaa väkivaltaiseen käyttäytymiseen. Kriminologian ja kehityspsykologian avulla löydettiin nuorilla jo varhaisessa vaiheessa ilmeneviä piirteitä ja varoituserkkeitä, joiden avulla väkivaltaiseen käyttäytymiseen voitaisiin puuttua ajoissa, ennen kuin se johtaa rikoksiin.

Sivumäärä: 60

Tarkastuskuukausi ja vuosi: 09 /2024

Avainsanat: Nuori, rikoksentekijä, väkivalta, kriminologia, kriminaalipsykologia, kehityspsykologia, kvantitatiivinen

ABSTRACT

Authors: Ropponen Vili, Viitanen Saana

Title of publication: Violent crimes committed by youth in the Kanta-Häme region

Type of thesis: *Research-based thesis*

Publicity: Public

Supervisor: Virtanen Sanna, Jalander Heli

Degree: Bachelor of police services

Youth crime is a nationally and internationally discussed phenomenon that has received widespread media attention in recent years. The number of crimes committed by young people, the underlying causes, and potential solutions to this issue are topics of ongoing consideration at the national level.

This thesis investigates changes in the number of violent crimes committed by young people in the Kanta-Häme region. The study focuses on the quantitative differences between genders and age groups and their development over time. The target group of the research consists of 15–20-year-old individuals and the violent crimes they committed between 2018 and 2023.

The thesis is conducted as a quantitative study using data from Statistics Finland's StatFin database and the police's PolStat information system. The research material has been collected by extensively utilizing various literature and online sources.

The study highlighted, through literature sources, how young people's psychological traits, as well as their growth and living environment, influence their behaviour from early childhood to adolescence. Particular attention was given to how these factors can lead to violent behaviour. Through criminology and developmental psychology, early warning signs and traits were identified in young people, which could be addressed in a timely manner to prevent violent behaviour from escalating into criminal acts.

Pages: 60

Month and year of review: 09/2024

Keywords: Youth, Violence, Offender, Criminology, Criminal psychology, Developmental psychology, Quantitative.

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	7
2 TAVOITE JA TARKOITUS	8
2.1 Tavoite	9
2.2 Tutkimuskysymys	10
2.3 Vastaavia aiempia tutkimuksia aiheesta	10
3 TUTKIMUSMENETELMÄ	10
3.1 Tilastoanalyysi	11
3.2 Tietoperusta	12
4 KESKEISET KÄSITEET	13
4.1 Väkivaltarikokset	13
4.1.1 Tappo	13
4.1.2 Murha	13
4.1.3 Pahoinpitely	14
4.1.4 Törkeä pahoinpitely	14
4.1.5 Lievä pahoinpitely	15
4.2 Väkivalta	15
4.3 Kanta-Häme	15
4.4 Nuori ja nuori rikoksentekijä	16
5 NUORTEN VÄKIVALTA	16
5.1 Kehityspsykologia	17
5.2 Perhe ja kasvatus	18
6 KRIMINAALIPSYKOLOGIA JA KRIMINOLOGIA	19
7 SYITÄ RIKOLLISILLE TEOILLE	21
7.1 Sosiaaliset tekijät rikollisuuden taustalla	21
7.2 Taloudelliset tekijät ja rikollisuus	22
7.3 Psykologiset tekijät rikollisuuden selittäjinä	22
7.4 Kulttuuriset ja normatiiviset tekijät	23
7.5 Teorioiden yhteenveto ja kritiikki	24

7.6 Käytännön sovellukset ja politiikkasuositukset	24
8 KRIMINOLOGIAN TEORIOITA	25
8.1 Evoluutiokriminologia	26
8.2 Valikoitumisteoriat	27
8.3 Sosiaalisen paineen teoria	28
8.4 Kontrolli-, oppimis- ja leimaamisteoriat	29
8.5 Rutiinitoimintojen teoria	29
9 VÄKIVALTATAITAJUUS JA SEN ILMENEMINEN NUORILLA	30
10 VÄKIVALTATAITAJUUS TULEVAISUUDEN ENNALTAEHKÄISY	32
10.1 Syrjäytymisen ehkäisy ja pitkäkestoinen tuki	32
10.2 Varhainen puuttuminen rikolliseen toimintaan: Ankkuri-malli	33
10.3 Sovittelumenettely uusien rikosten ehkäisyssä	33
11 UUTISOINTIA NUORTEN VÄKIVALLANTOIMINTOISTA JA VÄKIVALTATARIKOKSISTA	34
11.1 Kahdeksan syytä, miksi lapsista tuli Suomen yleisimpiä pahoinpitelijöitä – nuoret kertovat suomen vääristä esikuvista - Yle.fi 16.05.2024	34
11.2 Kokosimme nuorten väkivaltatapaukset kartalle – vanhempien suhtautuminen teräaseisiin hämästyttää poliisia – Yle.fi 9.3.2023	36
11.3 ”Nuole mun kenkää!” – Yle.fi 24.9.2023	36
11.4 ”Sitten minäkin pamautin” – Yle.fi 1.7.2024	37
12 TILASTOT	38
12.1 Ilmoitettujen nuorten väkivaltatarikosten kokonaismäärä suomessa	39
12.2 Kanta-Häme kokonaismäärä	42
12.3 Kanta-Häme miehet	45
12.4 Kanta-Häme naiset	48
12.5 Vertailu naisten ja miesten välillä	50
12.6 Täysi-ikäiset verrattuna alaikäisiin	51
13 TILASTOJEN ANALYSOINTI	51
13.1 StatFin	54
13.2 Miksi miehet tekevät enemmän väkivaltatarikoksia kuin naiset?	55
14 TULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET	56

14.1 Tilastojen valinta.....	57
14.2 Jatkotutkimusmahdollisuudet.....	57
15 TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS.....	58
16 ITSEREFLEKTOINTI	59
LÄHTEET	61

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön aiheena on nuorten tekemät väkivaltarikokset Kanta-Hämeen alueella vuosina 2018–2023. Nuoren väkivaltarikollisuus on ollut runsaasti pinnalla viime vuosina ja sen syitä ja seurauksia on selvitetty monessa eri lähteessä. Työharjoittelun aikana olemme kohdanneet useampia erilaisista rikoksista epäiltyjä nuoria rikoksentekijöitä, niin valvonta- ja hälytystoimintasektorilla kuin rikostorjunnassa tutkinnan puolella.

Hämeenlinnan poliisiasema on osa Hämeen poliisilaitosta, joka koostuu Päijät-Hämeen ja Kanta-Hämeen kenttäjohtoalueesta. Koska molempien tutkijoiden työharjoittelu on suoritettu Kanta-Hämeen kenttäjohtoalueella, tutkimus päätettiin kohdistaa itselle tuttuun alueeseen. Kanta-Hämeen kenttäjohtoalueen alaisuuteen kuuluvat Hämeenlinnan, Riihimäen ja Forssan poliisiasemat.

Opinnäytetyössä selvitetään julkisten rikostilastojen ja poliisin omien tilastojen avulla nuorten tekemien väkivaltarikosten määrän kehitystä kyseisellä aikavälillä. Opinnäytteen keskeinen tavoite on selvittää, onko kyseisten rikosten määrä kasvanut vai laskenut ja mikä kyseisen muutoksen on aiheuttanut.

Nuorten väkivaltarikollisuus on vakava yhteiskunnallinen ongelma, joka herättää laajaa huolta ja kiinnostusta tutkijoiden ja päättäjien keskuudessa. Vaikka väkivallan kokonaismäärä on vähentynyt, nuorten osuus väkivaltarikoksista on edelleen merkittävä. Tämän ilmiön ymmärtäminen on tärkeää, jotta voidaan kehittää tehokkaita ennaltaehkäisy- ja interventiotoinenpiteitä. Nuorten väkivaltarikollisuuteen vaikuttavat moninaiset tekijät, kuten sosioekonominen tausta, perheen rooli, koulutusjärjestelmä, media ja ympäristö. Tämän opinnäytetyön tavoitteena on syventää ymmärrystä nuorten väkivaltarikollisuuden määrästä ja laadusta Kanta-Hämeen alueella.

Vastaavanlaista tutkimusta Kanta-Hämeen alueelta ei ole aikaisemmin tehty. Tutkimuksella ei pyritä suoraan löytämään keinoja nuorten väkivaltarikollisuuden ehkäisyyn, vaan ymmärtämään sen ilmentymistä sekä kerätä konkreettinen esiintymisen määrä tietyllä alueella helposti hyödynnettäväksi. Tutkimusta voidaan käyttää hyväksi arvioitaessa nuorten väkivaltaiseen käyttäytymiseen liittyvien ilmiöiden kehitystä nyt ja tulevaisuudessa. Opinnäytteen tarkoituksena on myös selvittää, minkälaisia väkivaltarikoksia nuoret tekevät ja onko väkivallan muodoissa tapahtunut konkreettisia muutoksia vuosien 2018–2023 välillä.

Nuorten tekemien rikosten määrä kokonaisuudessaan on ollut kasvussa varsinkin Uudenmaan alueella ja paljon pinnalla viime vuosien uutisoinnissa. Kouluihin kohdistuvat uhat ja niiden arviointi

ovat ajankohtaisia aiheita ja myös tästä syystä nuorten tekemien väkivaltarikosten kehitystä on äärimmäisen tärkeää seurata ja analysoida.

Opinnäyte on toteutettu kvantitatiivisena, eli määrällisenä tutkimuksena, jossa käytämme tilastollisia menetelmiä. Opinnäytteemme nojaa vahvasti tilastoihin ja niiden analysointiin. Tilastot on haettu tilastokeskuksen verkkosivuilta sekä poliisin tulostietojärjestelmästä, PolStatista. Opinnäytteen teoriapohja pohjautuu asiaa koskeviin avoimiin kirjallisiin lähteisiin.

Tutkimus on kokonaisuudessaan julkinen eikä siinä käsitellä turvaluokiteltuja tietoja. Tutkimuksen ollessa julkinen, on sen tarkoituksena tavoittaa ja olla avuksi kaikille, jotka ovat kiinnostuneita nuorten tekemien väkivaltarikosten kehityksestä, mutta se on suunnattu erityisesti poliisissa ennaltaehkäisevällä sektorilla toimiville. Tutkimus voi myös edesauttaa Hämeen poliisilaitosta kehittämään erilaisia menetelmiä nuorten väkivaltarikosten ennaltaehkäisyyn ja torjuntaan ja ennen kaikkea tunnistamaan kyseistä ongelmaa, mikäli sellainen tutkimuksen johtopäätöksissä havaitaan.

2 TAVOITE JA TARKOITUS

Opinnäytteen aiheeksi valikoitui nimen mukaisesti nuorten tekemät väkivaltarikokset Kanta-Hämeen alueella rajattuna vuosiin 2018–2023. Kumpikin opinnäytetyön kirjoittaja suoritti työharjoittelunsa Hämeen poliisilaitoksella Hämeenlinnan poliisiasemalla. Tästä syystä tutkimus haluttiin tehdä koskemaan Kanta-Hämeen kenttäjohtoaluetta. Aika rajattiin vuoteen 2023 varmistamaan, että aiheeseen liittyvät tilastot ovat saatavilla. Kuuden vuoden ajalta tehty otanta katsottiin laajuudeltaan sopivaksi, koska kyseisellä ajanjaksolla näkyy myös koronapandemian vaikutus rikosten määrälliseen kehitykseen.

Tutkimus rajattiin koskemaan 15–20-vuotiaita nuoria rikoksentekejiä, ja näin ollen tutkimus koskee vain rikosoikeudellisessa vastuussa olevia henkilöitä. Tarkempi määritelmä nuoresta rikoksentekeijästä esitetään myöhemmin tässä tutkimuksessa. Aihe todettiin ajankohtaiseksi, koska nuorten tekemät väkivaltarikokset ovat olleet laajasti näkyvillä valtamediassa. Nuorten tekemät väkivaltarikokset ovat myös korostuneet poliisin toimintaympäristössä.

Tutkimuksessa käsiteltävät väkivaltarikokset ovat pahoinpitely, törkeä pahoinpitely, tappeluun osallistuminen, tappo ja murha. Alustavassa vaiheessa pohdittiin myös ryöstönimikkeen mukaan ottamista tähän tutkimukseen, koska kyseinen nimike on ollut valtamediassa laajasti esillä ja ryöstöjen määrä nuorten keskuudessa on kasvanut. Tilastokeskuksen tiedotteen mukaan vuonna 2022 esitutkintaviranomaisten tietoon tulleiden ryöstöjen määrä kasvoi 23,3 % edellisvuoteen 2021 verrattuna.

Ryöstönimikkeen tunnusmerkistön täyttymiseen kuitenkin riittää myös väkivallan uhka, joten nimikkeen ei katsottu soveltuvan tähän tutkimukseen. Tunnusmerkistöstä ilmenee, että ”käyttämällä henkilöön kohdistuvaa väkivaltaa tai uhkaamalla välittömästi käyttää sellaista väkivaltaa toisen halusta anastaa tai ottaa luvattomasti käyttöön toisen irtainta omaisuutta”.

2.1 Tavoite

Tutkimuksen tavoitteena on ymmärtää, miten poliisin tietoon tulleet väkivaltarikokset ovat kehittyneet määrällisesti. Tärkeää on huomioida, että tässä tutkimuksessa ei ole keskitytty selvittämään pääasiallisesti nuorten väkivaltaisen käyttäytymisen syitä tai syitä sille, miksi nuoret syyllistyvät edellä mainittuihin rikoksiin. Paneudumme kuitenkin myös niihin tekijöihin, jotka psykologian ja kriminologian perusteella voivat aiheuttaa ja edesauttaa nuoren väkivaltaiset käyttäytymistä ja rikoksiin ajautumista.

Tämä tutkimus keskittyy selvittämään nuorten tekemien väkivaltarikosten määrällisen kehityksen suuntaa. Tarkoituksena on ollut pohtia, mistä tämä kehitys johtuu ja onko tapahtunut jonkinlaista muutosta kyseisinä vuosina. Tutkimuksessa tarkastellaan myös, vaikuttaako väkivaltarikosten määrään tekijän sukupuoli tai ikä. Analysoimalla Kanta-Hämeen alueen väkivaltarikostilastoja vuosilta 2018–2023 on pyritty saamaan selkeä kuvan siitä, miten näiden rikosten määrä on muuttunut. Nuorten tekemien väkivaltarikosten osuus ja kehityssuunta voivat kertoa paljon alueen nuorten tilanteesta ja käyttäytymismalleista. Tarkoituksena on ollut selvittää, onko tapahtunut merkittävää muutosta väkivaltarikosten määrässä, ja jos on, millaisia nämä muutokset ovat olleet.

Vaikka tutkimuksen pääasiallinen tutkimusaihe ei ole nuorten väkivaltaisen käyttäytymisen syissä, on tärkeää huomioida ne tekijät, jotka voivat vaikuttaa nuorten käytökseen. Psykologian ja kriminologian näkökulmista tarkasteltuna useat tekijät, kuten perhetilanne, sosioekonominen asema, mielenterveysongelmat ja ympäristön vaikutukset, voivat edesauttaa väkivaltaisen käyttäytymisen syntymistä. Näiden tekijöiden ymmärtäminen auttaa luomaan kokonaisvaltaisemman kuvan siitä, miksi nuoret saattavat ajautua tekemään rikoksia.

Psykologisia selitysmalleja tarkastelemalla pyritään selittämään yksilön sisäisiä tekijöitä, kuten persoonallisuutta, impulssikontrollia ja emotionaalisia reaktioita. Näiden tekijöiden vaikutuksen katsotaan olevan merkittävä erityisesti nuorten kehitysvaiheessa, jolloin impulsiivisuuden ja tunteiden säätelyn vaikeudet voivat johtaa väkivaltaiseen käyttäytymiseen.

Kriminologisilla selitysmalleilla puolestaan keskitytään tarkastelemaan laajempia yhteiskunnallisia ja sosiaalisia tekijöitä, kuten köyhyyttä, koulutusmahdollisuuksia ja ympäristön vaikutuksia. Kriminologian näkökulmasta nuorten väkivaltaisen käyttäytymisen taustalla voi olla esimerkiksi sosiaalisen kontrollin puute tai epäonnistuminen integroitumisessa yhteiskuntaan.

2.2 Tutkimuskysymys

Tutkimuksessa pyritään löytämään vastaus seuraavaan kysymykseen:

Onko nuorten tekemien väkivaltarikosten määrä Kanta-Hämeen alueella muuttunut?

2.3 Vastaavia aiempia tutkimuksia aiheesta

Kyseisestä aiheesta on tehty lukuisia eri tutkimuksia eri poliisilaitosten alueilla. Pelkästään Kanta-Hämeen alueella tehtyä vastaavaa määrällisen muutoksen tutkimusta ei kuitenkaan löytynyt.

Jyri Mustonen on tehnyt vuonna 2023 opinnäytteensä *Alaikäisten tekemät pahoinpitely- ja ryöstörikokset Hämeen ja Sisä-Suomen poliisilaitosten alueella vuosina 2013–2022*. Mustonen käsittelee AMK opinnäytteessään aihetta verraten väkivalta- ja ryöstörikosten määrää Hämeen poliisilaitoksen ja Sisä-Suomen poliisilaitoksen välillä. Mustosen tutkimus on niin ikään toteutettu määrällisenä tutkimuksena, joka pohjautuu tilastoista kerättyyn dataan. Tästä opinnäytteestä oli saatavissa suuntaa antavaa tietoa omaan tutkimukseemme. Mustosen mukaan tarkastelujaksolla 2018–2022 väkivaltarikosten määrä Hämeen poliisilaitoksen alueella on ollut kasvussa verrattuna Mustosen tutkimuksen ensimmäiseen tarkastelujaksoon 2013–2017. (Mustonen 2023, 21).

Erona Mustosen tutkimuksessa tähän tutkimukseen on kuitenkin se, että tässä tutkimuksessa paneudumme tarkemmin Kanta-Hämeen alueeseen ja eroihin eri ihmisryhmien välillä tarkasteltaessa väkivaltarikosten määrällistä kehitystä.

Joonas Reunamäki ja Tuomas Puranen ovat tehneet vuonna 2023 opinnäytteen *Alle 18-vuotiaiden väkivaltarikollisuuden kasvu Turussa vuosina 2020–2022*. Tutkimus on toteutettu laadullisena tutkimuksena haastatteleamalla eri asiantuntijoita. Reunamäen ja Purasen tutkimuksen tulos oli, että Turussa nuorten tekemä väkivaltarikollisuus on ollut kasvussa vuosina 2020–2022. Syinä määrän kasvuun pidettiin nuorten väkivallan ihannoitua ja sosiaalisen median kautta nousseita ilmiöitä. (Reunamäki & Puranen 2023, 24.)

3 TUTKIMUSMENETELMÄ

Opinnäytetyö on toteutettu määrällisenä eli kvantitatiivisena tutkimuksena. Tässä tutkimusmenetelmässä tutkitaan ilmiöitä numeeristen arvojen avulla muun muassa lukumäärien ja prosenttiosuuk-sien kautta. Kvantitatiivinen tutkimus ei pelkästään kuvaa asioita numeeristen suureiden avulla, vaan se auttaa myös ymmärtämään eri asioiden välisiä riippuvuuksia ja tarkastelemaan ilmiöissä tapahtuneita muutoksia. Vaikka kvantitatiivinen tutkimus tarjoaa kattavan kuvan olemassa olevasta

tilanteesta, se ei kuitenkaan usein riitä paljastamaan syy-seuraussuhteita täysin tyhjentävästi. (Heikkilä, 2014, 8.) Syy-seuraus -suhteiden purkamiseen ja analysointiin on käytetty eri uutislähteitä sekä väkivallan syy-seuraussuhteita käsitteleviä psykologisia aineistoja.

Kvantitatiiviselle tutkimukselle on ominaista tiettyjen peruspiirteiden esiintyminen. Ensinnäkin kvantitatiivisessa tutkimuksessa ilmiöitä mitataan numeerisesti. Tämä tarkoittaa, että abstraktit käsitteet täytyy muuttaa konkreettisiksi ja mitattaviksi asioiksi (Kvantitatiivisen tutkimuksen verkkokäsikirja.). Tässä tutkimuksessa muuttujina ovat tietyn ikäluokan tekemien henkeen ja terveyteen kohdistuvien rikosten määrä vuosittain tietyllä ajanjaksolla.

Kvantitatiivisella tutkimuksella on myös omat haasteensa. Tässä tutkimuksessa väkivaltarikollisuus ja sen määrän muutokset nuorten keskuudessa pelkistetään numeerisiksi arvoiksi eli pelkästään lukuihin tilastoissa. Tämä tarkoittaa, että pelkkiä tilastoja lukemalla ja analysoimalla ei saada tutkittua kuin pelkkää määrää ja laatua. Syyt ja seuraukset tietynlaisten tulosten taustalla jäävät havainnollistamatta eikä niitä saa selville pelkistä tilastoista. (Kvantitatiivisen tutkimuksen verkkokäsikirja.)

Aineiston lähteenä käytettiin poliisin tulostietojärjestelmää PolStatia sekä Tilastokeskuksen StatFin-järjestelmää. PolStatista saatiin käyttöön Kanta-Hämeen alueen rikostilastoja. Aineisto rajattiin koskemaan ainoastaan Kanta-Hämeen aluetta sekä henkeen ja terveyteen kohdistuneita rikoksia, joissa epäilty tekijä on 15–20-vuotias henkilö. StatFin-järjestelmästä saatiin rikostilastoja, joiden avulla pystyttiin vertaamaan Kanta-Hämeen nuorten väkivaltarikosten määrää koko Suomen nuorten väkivaltarikoksiin. Tilastokeskuksen rajausmenetelmillä ei kuitenkaan saatu luotettavasti ja selkeästi esille nuorten rikostilastoja pelkästään Kanta-Hämeen alueelta halutulta ikäjakaumalta. Tarkeempi määrittely käytetyistä hakumenetelmistä avataan tämän tutkimuksen tilastojen johdanto-osiossa.

3.1 Tilastoanalyysi

Työssä käytettiin tilastojen tutkimiseen tilastoanalyysiä. Tilastoanalyysissä ensimmäinen vaihe on datan kerääminen. Tässä tapauksessa data kerätään Tilastokeskuksen ja PolStatin aineistoista muuttujia rajaamalla. Kerätty aineisto käsitellään ja siinä näkyviä muutoksia ja vaihteluita analysoidaan. Esimerkiksi tiettyjen notkahdusten syytä tilastoissa voidaan pohtia kyseiseen ajanjaksoon kuuluneilla ympäristön muuttujilla. Tilastojen analysointiin tarvitaan siis muutakin tietoa kuin pelkät tilastot. Onnistuneen tilastoanalyysin tekeminen vaatii tietämystä aiheesta sekä riittävää teoriapohjaa.

Tilastoanalyysi on paljon käytetty menetelmä, jolla tutkijat keräävät, käsittelevät ja analysoivat dataa saadakseen tietoa ja ymmärrystä ilmiöistä. Analyysiprosessi alkaa datan keräämisellä ja jatkuu

datan esikäsittelyllä, jossa käsitellään puuttuvia arvoja, tunnistetaan poikkeavia arvoja ja varmistetaan datan soveltuvuus analyysiin. Tämän jälkeen siirrytään kuvailevaan tilastolliseen analyysiin, jossa dataa tarkastellaan ja kuvataan yksinkertaisten tilastollisten menetelmien avulla. Keskiarvot, mediaanit, moodit ja hajontaluvut lasketaan, ja dataa esitetään graafisesti, jotta sen ominaisuudet tulevat selkeämmin esille. (Kvantitatiivisen tutkimuksen verkkokäsikirja.)

3.2 Tietoperusta

Tutkimuksen tietoperustan kokoamiseksi on hyödynnetty sekä psykologian kirjallisuutta että ajankohtaisia uutislähteitä. Tavoitteena on ollut muodostaa kattava kuva nuorten väkivaltarikollisuuden syistä ja seurauksista. Psykologian kirjallisuudesta etsittiin teoreettista tietoa, joka selittää nuorten väkivaltaisen käyttäytymisen taustalla vaikuttavia psykologisia tekijöitä, kuten perheympäristön vaikutusta, yksilön kehityksellisiä tekijöitä, sosiaalisen ympäristön merkitystä sekä mahdollisia mielen-terveysongelmia. Yleisesti psykologinen tietoperusta on haettu kriminologian ja kehityspsykologian näkökulmista.

Kirjallisuuteen perustuvan tietoperustan lisäksi on hyödynnetty uutislähteitä ja ajankohtaisia raportteja, jotka tarjoavat reaaliaikaista tietoa nuorten väkivaltarikollisuudesta sekä yhteiskunnallisista ilmiöistä, jotka voivat vaikuttaa nuorten käyttäytymiseen. Uutislähteet auttavat tunnistamaan viimeaikaisia trendejä ja esimerkkejä nuorten väkivaltakäyttäytymisestä, mikä voi antaa syvällisemmän ymmärryksen siitä, miten ja miksi nuoret syyllistyvät väkivaltarikoksiin.

Uutisartikkeleiden avulla on pystytty havainnoimaan tapauksia, joissa nuorten väkivalta on ollut erityisen näkyvää, sekä analysoimaan näiden tapausten seurauksia yhteiskunnalle ja yksilöille. Näissä artikkeleissa esiin tulevat usein myös asiantuntijoiden kommentit ja analyysit, jotka tuovat esiin eri näkökulmia ja täydentävät kirjallisuuteen perustuvaa tietoa. Tietoperustaa on kerätty myös eri yhdistysten ja järjestöjen artikkeleista ja tilannekatsauksista. Näistä esimerkkinä on lastensuojelun keskusliitto, terveyden ja hyvinvoinnin laitos sekä rikosuhripäivystys.

Tämä monipuolinen lähestymistapa mahdollistaa ilmiön laajemman ymmärtämisen ja tukee tutkimuksen tavoitteita tarjota syvällinen analyysi nuorten väkivaltarikollisuudesta sekä kehittää ennalta-ehkäiseviä toimenpiteitä tämän ratkaisemiseksi.

Yhdistämällä psykologisen kirjallisuuden teoreettinen pohja ja uutislähteiden ajankohtainen tieto on pyritty luomaan monipuolinen ja kattava tietoperusta nuorten väkivaltarikollisuuden syistä, seurauksista ja tekotavoista. Erityisesti on kiinnitetty huomiota muuttuvien trendien analysointiin väkivaltari-

kollisuudessa. Uutislähteiden ja ajankohtaisten raporttien avulla on seurattu, miten nuorten tekemien väkivaltarikosten määrä on muuttunut ajan kuluessa. Näin on pystytty havainnoimaan, mitkä tekijät saattavat vaikuttaa väkivaltarikollisuuden lisääntymiseen tai vähentymiseen. Esimerkiksi taloudelliset kriisit, sosiaalisten verkostojen muutokset ja uudet sosiaalisen median ilmiöt voivat kaikki vaikuttaa nuorten väkivaltakäyttäytymiseen.

4 KESKEISET KÄSITEET

4.1 Väkivaltarikokset

Väkivaltarikoksista puhuttaessa ja kyseistä termiä käytettäessä kattaa se useita eri rikosnimikkeitä. Henkeen ja terveyteen kohdistuvat rikokset on kirjattu rikoslain 21. Lukuun. Nimikkeiden sisältö ja teonkuvaus vaihtelevat, mutta niille yhteneväistä on se, että rikoksella vahingoitetaan uhrin henkeä ja terveyttä tai aiheutetaan uhka hengen tai terveyden vaarantumiselle.

Tarkoituksena tässä opinnäytetyössä oli keskittyä vain törkeisiin henkeen ja terveyteen kohdistuviin rikoksiin, mutta tutkimuksen edetessä huomattiin, ettei tilastoja saanut rajattua järkevästi vain niiden perusteella. Kattavimmat ja todenmukaisimmat tilastot saatiin käyttöön rajaamalla rikoksiksi kaikki luvun 21 rikokset.

Tilastoja rajatessa huomattiin kuitenkin, ettei valitulla ikäjakaumalla tutkimusalueella vuosien 2018–2023 aikana ole ollut yhtäkään murhaa tai törkeää kuolemantuottamusta.

4.1.1 Tappo

1 § (21.4.1995/578)

Tappo

Joka tappaa toisen, on tuomittava taposta vankeuteen määrääjäksi, vähintään kahdeksaksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

4.1.2 Murha

2 § (21.4.1995/578)

Murha

Jos tappo tehdään

1) vakaasti harkiten,

2) erityisen raa'alla tai julmalla tavalla,

3) vakavaa yleistä vaaraa aiheuttaen tai

4) tappamalla virkamies hänen ollessaan virkansa puolesta ylläpitämässä järjestystä tai turvallisuutta taikka virkatoimen vuoksi

ja rikos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksentekijä on tuomittava murhasta vankeuteen elinkaudeksi.

Yritys on rangaistava.

4.1.3 Pahoinpitely

5 § (21.4.1995/578)

Pahoinpitely

Joka tekee toiselle ruumiillista väkivaltaa taikka tällaista väkivaltaa tekemättä vahingoittaa toisen terveyttä, aiheuttaa toiselle kipua tai saattaa toisen tiedottomaan tai muuhun vastaavaan tilaan, on tuomittava pahoinpitelystä sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

4.1.4 Törkeä pahoinpitely

6 § (13.7.2001/654)

Törkeä pahoinpitely

Jos pahoinpitelyssä

1) aiheutetaan toiselle vaikea ruumiinvamma, vakava sairaus tai hengenvaarallinen tila,

2) rikos tehdään erityisen raa'alla tai julmalla tavalla tai

3) käytetään ampuma- tai teräasetta taikka muuta niihin rinnastettavaa hengenvaarallista välinettä

ja rikos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksentekijä on tuomittava törkeästä pahoinpitelystä vankeuteen vähintään yhdeksi ja enintään kymmeneksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

4.1.5 Lievä pahoinpitely

7 § (21.4.1995/578)

Lievä pahoinpitely

Jos pahoinpitely, huomioon ottaen väkivallan, ruumiillisen koskemattomuuden loukkauksen tai terveyden vahingoittamisen vähäisyys taikka muut rikokseen liittyvät seikat, on kokonaisuutena arvostellen vähäinen, rikoksentekijä on tuomittava lievästä pahoinpitelystä sakkoon.

4.2 Väkivalta

Väkivalta terminä voidaan jakaa useaan eri alaluokkaansa. Lain tulkinnan, tutkimuksen selkeyden sekä laadun kannalta tutkimuksessa keskityttiin fyysisen väkivaltaan siinä muodossa, miten sen ilmenee tutkimuksen kohteena olevissa rikosnimikkeissä.

Maailman terveysjärjestö WHO ja sen väkivallan ehkäisy allianssi (Violence Prevention Alliance, VPA) määrittelee väkivallan tahalliseksi fyysisen voiman tai vallan käytöksi, joka kohdistuu itseensä, toiseen henkilöön tai yhteisöön, ja joka johtaa tai todennäköisesti johtaa loukkaantumiseen, kuolemaan, psyykkiseen haittaan, kehityksen häiriintymiseen tai puutteeseen. Väkivalta jaetaan fyysiseen, seksuaaliseen, psykologiseen hyökkäykseen ja puutteeseen. Väkivallan tyypit jaotellaan itseensä kohdistuvaan, henkilöiden väliseen ja kollektiiviseen väkivaltaan, joilla on omat erityispiirteensä ja kontekstinsa. (Who.int.)

4.3 Kanta-Häme

Kanta-Hämeen maakunta sijaitsee Uudenmaan ja Pirkanmaan välissä. Sen länsipuolella on Päijät-Häme, joka kuuluu Kanta-Hämeen kanssa Hämeen poliisilaitoksen alueeseen. Maakuntakeskus Hämeenlinnan lisäksi maakuntaan kuuluu 10 kuntaa; Forssa, Hattula, Hausjärvi, Humppila, Janakkala, Jokioinen, Loppi, Riihimäki, Tammela, Ypäjä (Kuntaliitto.fi). Näistä kaupunkeja ovat Forssa, Riihimäki ja Hämeenlinna. Alueen väkiluku on noin 174 833 asukasta. Alueen kokonaispinta-ala on 5 199 km². (Suomenkasvukaytava.fi.)

Kanta-Häme kuuluu Hämeen poliisilaitoksen alueeseen. Alueella on kuusi poliisiasemaa ja pääpoliisiasemana toimii Lahden poliisiasema. Tässä tutkimuksessa keskitytään ainoastaan Kanta-Hämeen alueeseen ja poliisin toimipisteitä eli poliisiasemia tällä alueella on Forssassa, Riihimäellä ja Hämeenlinnassa. (Poliisi.fi.)

Kuva 1. Lähde: Poliisi.fi - 2024

4.4 Nuori ja nuori rikoksentekijä

Nuorisolaki määrittelee, että nuoreksi luetaan kaikki alle 29- vuotiaat. Lastensuojelulaki taas määrittää, että lapsia ovat kaikki alle-18-vuotiaat ja nuorina pidetään kaikkia alle 21-vuotiaita. Rikosoikeudellinen vastuu alkaa henkilön täytettyä 15-vuotta. Alle 15-vuotiasta epäillään rikoksen sijaan rikollisesta teosta. Nuorista rikoksentekijöistä puhuttaessa tarkoitetaan 15–20-vuotiaita henkilöitä. Nuori ikä otetaan huomioon arvioitaessa hänen syyllisyyttään rikokseen sekä rikoksesta koituvia seurauksia eli rangaistuksia. (Poliisi.fi, 2024.) Vastuukäräjä määritetään Rikoslain 3.luvun 4§:ssä. Rangaistusvastuun edellytyksenä on, että tekijä on teon hetkellä täyttänyt viisitoista vuotta ja on syyntakeinen.

Suomen rikoslain perusteella syyntakeisella tarkoitetaan sitä, että henkilö on vastuussa teoistaan ja kykenee ymmärtämään tekojensa oikeudellisen ja moraalisen merkityksen. Tällainen henkilö voidaan asettaa vastuuseen teoistaan oikeudellisessa prosessissa. Rikoslaisissa määritellään myös, että syyntakeeton tarkoittaa, että henkilö ei kykene ymmärtämään tekojensa oikeudellista ja moraalista merkitystä esimerkiksi mielenterveysongelmien tai kehitysvammaisuuden vuoksi. Tällöin henkilöä ei voida pitää oikeudellisesti vastuullisena teoistaan, eikä häntä voida tuomita rikoksesta normaalin oikeusprosessin mukaisesti.

5 NUORTEN VÄKIVALTA

Nuorten väkivalta on monimuotoinen ja vakava yhteiskunnallinen ongelma, joka koskettaa monia nuoria Suomessa. Väkivalta ilmenee eri muodoissa ja ympäristöissä, ja sillä on merkittäviä seurauksia niin yksilöille kuin yhteisöllekin.

Nuorten väkivallantekojen lisääntyminen ei ole vain tilastollinen ilmiö, vaan sillä on myös laajempia yhteiskunnallisia vaikutuksia. Väkivallan uhrin, olivatpa he toisia nuoria tai aikuisia, kärsivät usein

pitkäaikaisista fyysisistä ja henkisistä traumaista. Myös tekijöiden elämä voi kääntyä pysyvästi väärille raiteille, mikäli väkivaltaisen käyttäytymisen taustalla olevia ongelmia ei ratkaista ajoissa. Väkivallan kierrettä on sitä vaikeampi katkaista mitä pidempään kierre on jatkunut. Tämä korostaa tarvetta kehittää tehokkaita interventio- ja tukiohjelmia, jotka voivat auttaa nuoria käsittelemään ongelmiaan ja välttämään rikollista käyttäytymistä. Väkivallanteot aiheuttavat herkästi väkivallan kierteen, jossa lopulta niin väkivallantekojen uhrin kuin tekijäkin ovat samoja henkilöitä. (Nuoretjarikollisuus.fi.)

Erityisesti koulujen ja nuorisotyön rooli on keskeinen nuorten väkivallan ennaltaehkäisyssä. Koulujen tulee tarjota paitsi laadukasta opetusta, myös tukea oppilaiden sosiaalisten ja emotionaalisten taitojen kehittämisessä. Koulukiusaamisen ehkäisyohjelmat ja erilaiset sosiaalisten taitojen kurssit voivat olla tehokkaita keinoja vähentää väkivaltaista käyttäytymistä. Nuorisotyössä puolestaan voidaan tarjota turvallisia ja positiivisia vapaa-ajanviettomahdollisuuksia, jotka voivat ehkäistä nuoria ajautumasta rikollisiin piireihin. Viimevuosina on lisätty koulukiusaamista vastustavaa kampanjoin-tia, joissa kiusaamisen sijaan teoista puhutaan suoraan niiden rikosnimikkeitä, kuten esimerkiksi pahoinpitelyinä. (Nuoretjarikollisuus.fi.)

5.1 Kehityopsykologia

Kehityopsykologia on psykologian osa-alue, joka tutkii ihmisen psykologista kehitystä koko elämänsä ajan. Se tarkastelee, miten ihmisen ajattelu, tunteet ja käyttäytyminen muuttuvat eri ikä- ja elämänvaiheissa. Kehityopsykologia kattaa erilaisia kehityksen osa-alueita, kuten kognitiivista, emotionaalista, sosiaalista ja fyysistä kehitystä. Tutkimusalue sisältää myös ympäristö- ja perintötekijöiden vaikutuksen ihmisen kehitykseen sekä kehityksen aikana tapahtuvien muutosten ymmärtämiseen ja selittämiseen. (Pulkkinen, 2002, 45.)

Kiintymyssuhteilla ja varhaisilla vuorovaikutuskokemuksilla on merkittävä rooli lapsen ja nuoren kehityksessä. Turvattomat kiintymyssuhteet voivat altistaa nuoren väkivaltaiselle käyttäytymiselle. John Bowlbyn (1982) kiintymyssuhdeteoria korostaa, että turvallinen kiintymyssuhde hoitavaan aikuiseen on keskeinen lapsen emotionaalisen kehityksen kannalta. Mikäli lapsi kokee turvattomuutta tai laiminlyöntiä, tämä voi johtaa lisääntyneeseen aggressiivisuuteen ja väkivaltaisuuteen myöhemässä iässä (Ainsworth & Bowlby, 1991, 67.) Lapsi, joka ei saa riittävää tukea ja turvaa aikuiselta, saattaa kokea olonsa epävarmaksi ja hakea huomiota negatiivisilla tavoilla, kuten väkivallalla (Pulkkinen, 2002, 48).

Lapsen kyky tunnistaa ja säädellä tunteitaan kehittyy vähitellen. Erityisesti empatian ja tunteiden säätelyn puute on yhdistetty väkivaltaiseen käyttäytymiseen. Lapsi, joka ei opi tunnistamaan ja hallitsemaan omia tunteitaan, saattaa kokea voimakasta turhautumista ja purkaa sen väkivaltaisena

käytöksenä. (Pulkkinen, 2002, 52.) Pulkkinen korostaa, että tunteiden säätelykyvyn kehitys on keskeinen osa lapsen sosioemotionaalista kehitystä, ja puutteet tässä kehityksessä voivat johtaa impulsiiviseen ja väkivaltaiseen käyttäytymiseen. Jos lapsi ei osaa käsitellä esimerkiksi vihaa tai pettymystä, hän voi reagoida näihin tunteisiin väkivallalla, koska ei tunne muita keinoja ilmaista itseään. (Pulkkinen, 2002, 55.)

5.2 Perhe ja kasvat

Perheellä ja kasvatuksella on merkittävä vaikutus lapsen ja nuoren kehitykseen. Autoritaarinen kasvat

Vertaisryhmät ovat erityisen tärkeitä nuoruusiässä, kun nuori hakee identiteettiään ja paikkaansa yhteisössä. Nuori, joka viettää aikaa kaveriporukassa, jossa väkivaltaista käytöstä pidetään hyväksyttävänä tai rohkaistaan siihen, saattaa itsekin alkaa käyttäytyä samalla tavalla. (Salmela-Aro, Kiuru & Nurmi, 2008, 23.) Salmela-Aro, Kiuru ja Nurmi havaitsivat, että negatiivisten vertaisryhmien vaikutus on merkittävä riskitekijä nuorten väkivaltaisessa käyttäytymisessä. Vertaisryhmän tuki ja hyväksyntä voivat kannustaa nuorta toimimaan ryhmän normien mukaisesti, vaikka se tarkoittaisi väkivaltaista käyttäytymistä. (Eml, 25.) Nuoret ovat alttiita vertaispaineelle, ja halu kuulua ryhmään voi johtaa siihen, että he tekevät asioita, jotka ovat ristiriidassa heidän henkilökohtaisten arvojensa kanssa (eml, 27).

Vaikka ympäristötekijät ja sosiaaliset suhteet ovat keskeisiä väkivaltaisen käyttäytymisen kehitymisessä, myös biologisilla tekijöillä on oma roolinsa. Biologiset tekijät, kuten perinnöllisyys ja aivojen kehitys, voivat vaikuttaa siihen, kuinka herkästi nuori altistuu väkivaltaiselle käyttäytymiselle (Pulkkinen, 2002, 60.) Esimerkiksi impulsiivisuuteen ja aggression säätelyyn liittyvät aivojen osat, kuten otsalohko, kehittyvät edelleen nuoruusiässä, mikä voi osaltaan selittää nuorten väkivaltaista käyttäytymistä (Pulkkinen, 2002, 63). Geenit ja neurobiologiset mekanismit voivat vaikuttaa siihen, kuinka alttiita yksilöt ovat impulsiiviselle ja aggressiiviselle käytökselle (Pulkkinen, 2002, 66). Lisäksi hormonaaliset muutokset, jotka liittyvät murrosikään, voivat lisätä riskiä impulsiiviseen käytökseen (eml. 68).

Nuorten väkivaltaisen käyttäytymisen taustalla on monimutkainen verkosto kehityspsykologisia tekijöitä. Turvattomat kiintymyssuhteet, heikko tunteiden säätelykyky, negatiivinen perheympäristö, vertaisryhmien vaikutus ja biologiset tekijät muodostavat kokonaisuuden, joka vaikuttaa nuoren kehitykseen ja käyttäytymiseen. (Pulkkinen, 2002, 70.) Näiden tekijöiden ymmärtäminen on keskeistä väkivaltaisen käyttäytymisen ennaltaehkäisyssä ja interventiossa. Esimerkiksi turvattomien kiintymyssuhteiden ja tunteiden säätelyn ongelmien varhainen tunnistaminen ja puuttuminen voivat ehkäistä väkivaltaista käyttäytymistä myöhemmin. (Pulkkinen, 2002, 73.) Myös perheiden tukeminen ja positiivisten kasvatuskäytäntöjen edistäminen voivat vähentää riskiä, että lapsi kehittyy väkivaltaiseksi nuoreksi. (Nurmi, 2004, 42.) Lisäksi nuorten auttaminen löytämään myönteisiä vertaisryhmiä ja tukiverkostoja on tärkeää heidän sosiaalisen kehityksensä kannalta (Salmela-Aro, Kiuru & Nurmi, 2008, 29).

Kehityspsykologian näkökulmien hyödyntäminen tarjoaa arvokasta tietoa siitä, miten nuorten väkivaltaista käyttäytymistä voidaan ymmärtää ja ehkäistä. Tärkeää on holistinen lähestymistapa, joka huomioi sekä yksilön psykologiset tarpeet että ympäristötekijät. (Pulkkinen, 2002, 75.) Nuorten tukeminen turvallisten kiintymyssuhteiden, tunteiden säätelyn ja positiivisten sosiaalisten suhteiden kehittämisessä voi merkittävästi vähentää väkivaltaisen käyttäytymisen riskiä ja edistää heidän kokonaisvaltaista hyvinvointiaan. (Pulkkinen, 2002, 78.)

6 KRIMINAALIPSYKOLOGIA JA KRIMINOLOGIA

Kriminologia ja kriminaalipsykologia ovat kaksi toisiinsa kytkeytyvää, mutta samalla erilaista lähestymistapaa rikollisuuden tutkimiseen. Näiden tieteenalojen perimmäinen tavoite on ymmärtää rikollisuutta, mutta ne lähestyvät tätä haastetta eri näkökulmista ja eri menetelmin. Vaikka kriminologia ja kriminaalipsykologia molemmat käsittelevät rikollisuuden syitä, seurauksia ja hallintaa, niiden painopisteet ja lähtökohdat eroavat merkittävästi toisistaan.

Kriminologia on monitieteinen tieteenala, joka keskittyy rikollisuuden ja sen seurauksien tutkimiseen laajassa yhteiskunnallisessa kontekstissa, enemmän sosiologian ja yhteiskuntafilosofian kautta. Kriminologit tarkastelevat rikollisuutta yhteiskunnallisena ilmiönä, johon vaikuttavat monet sosiaaliset, taloudelliset ja kulttuuriset tekijät. Yhteiskunta nähdään keskeisenä ympäristönä, jossa rikollisuus kehittyy ja jossa se voidaan selittää. (Kivivuori ym. 2018. 17–20.)

Kriminologia tutkii esimerkiksi rikollisuuden maantieteellistä jakautumista, rikollisuuden määrän muutoksia ajan myötä, sekä niitä yhteiskunnallisia prosesseja ja rakenteita, jotka synnyttävät rikollisuutta. Tässä yhteydessä tärkeäksi nousevat kysymykset siitä, miten yhteiskunnan eriarvoisuus, sosiaalinen eristäytyminen tai esimerkiksi taloudelliset olosuhteet voivat vaikuttaa rikollisuuden lisääntymiseen tai vähentymiseen. Kriminologit ovat pitkään olleet kiinnostuneita siitä, miten rikokset

jakautuvat eri alueille ja mitä tämä jakautuminen kertoo yhteiskunnan rakenteista ja muutoksista. (Kivivuori ym. 2018. 17–20.)

Kriminologian yksi tärkeimmistä osa-alueista on rikosoikeus- ja kontrollijärjestelmien tutkimus. Tämä tarkoittaa, että kriminologia ei vain tutki rikosten syitä, vaan myös sitä, miten yhteiskunta reagoi rikollisuuteen. Kontrollijärjestelmien toiminta, kuten poliisin, oikeuslaitoksen ja vankiloiden roolit rikollisuuden hallinnassa, on keskeinen tutkimuskohde. Kriminologia pyrkii ymmärtämään, kuinka tehokkaita nämä järjestelmät ovat rikollisuuden ehkäisyssä ja miten ne vaikuttavat rikollisten uudelleensopeutumiseen yhteiskuntaan. (Kivivuori ym. 2018. 17–20.)

Kriminaalipsykologia puolestaan keskittyy rikollisuuden tutkimiseen yksilön tasolla, erityisesti rikosentekijän psykologisiin, biologisiin ja neuropsykologisiin tekijöihin. Tämä ala pyrkii ymmärtämään, miksi tietyt yksilöt syyllistyvät rikoksiin, kun taas toiset eivät, ja miten yksilön mielentila, persoonallisuuden piirteet ja kognitiiviset prosessit vaikuttavat rikolliseen käyttäytymiseen. (Haapasalo, 2017. 15–18.) Siinä missä kriminologiassa keskitytään ensisijaisesti yhteiskunnan vaikutukseen yksilön rikolliseen taipumukseen tai yleisesti rikoksiin, keksitty Kriminaalipsykologia niemensä mukaisesti ymmärtämään rikollista toimintaa psykologian kautta.

Kriminaalipsykologiassa rikollinen käyttäytyminen nähdään usein seuraamuksena yksilön psyykkisestä kehityksestä, joka voi olla vaikuttanut hänen päätöksiinsä ja toimintaansa rikoksen hetkellä. Esimerkiksi kehityspsykologian avulla voidaan tutkia, miten lapsuuden traumat, perhesuhteet tai koulutuskokemukset vaikuttavat rikollisen identiteetin muodostumiseen. Samoin neuropsykologia tarkastelee aivojen toiminnan ja rakenteen yhteyttä rikolliseen käyttäytymiseen, esimerkiksi miten otsalohkon toimintahäiriöt voivat liittyä impulsiiviseen ja aggressiiviseen käyttäytymiseen. Rikollinen teko ei välttämättä ole aina seurausta pitkäaikaisesta ja varhain alkaneesta rikollisesta taipumuksesta; on esitetty, että kuka tahansa saattaa äärimmäisissä olosuhteissa tehdä rikoksen, ja jopa vuosikymmeniä tasapainoista ja rauhallista elämää viettänyt henkilö voi kriisitilanteessa päätyä tekemään vakavan rikoksen, joka mullistaa hänen elämänsä. (Haapasalo 2017, 15–18.)

Kriminaalipsykologian historiassa on merkittäviä virstanpylväitä, kuten William Healy ja Grace Ferlandin työ nuorisorikollisten parissa 1900-luvun alussa. Heidän perustamansa Juvenile Psychopathic Institute oli ensimmäinen yritys systemaattisesti arvioida ja hoitaa nuorisorikollisia psykologisten menetelmien avulla. Tämä työ loi perustan myöhemmille kriminaalipsykologisille tutkimuksille ja interventioille, jotka pyrkivät estämään rikollisen käyttäytymisen kehittymistä jo varhaisessa vaiheessa. (Haapasalo 2017, 17.)

Vaikka kriminologia ja kriminaalipsykologia lähestyvät rikollisuuden tutkimusta eri näkökulmista, ne kohtaavat toisensa erityisesti rikollisuuden syiden tutkimuksessa. Molemmat alat pyrkivät vastaa-

maan kysymykseen siitä, miksi rikollinen käyttäytyminen syntyy ja miten sitä voidaan ehkäistä. Esimerkiksi Philip Zimbardon (2007) Lucifer-efekti, joka korostaa, kuinka tavalliset ihmiset voivat tietyissä olosuhteissa syyllistyä vakaviin rikoksiin, yhdistää molempien alojen keskeisiä ajatuksia. Tämä teoria osoittaa, kuinka sosiaalinen ympäristö ja yksilön sisäiset prosessit yhdessä voivat johtaa rikolliseen käyttäytymiseen. (Haapasalo 2017, 15–18.)

Kriminologia tarjoaa yksilöä laajemman yhteiskunnallisen kontekstin rikollisuuden ymmärtämiselle, kun taas kriminaalipsykologia tuo esille yksilön psykologiset ja biologiset tekijät. Näiden kahden tieteenalan sulautuminen ja yhteistyö on tärkeää, koska se mahdollistaa rikollisuuden monisyisen luonteen ymmärtämisen. On tärkeää huomata, että rikollisuus ei ole vain seurausta yksilön sisäisistä ongelmista, vaan myös yhteiskunnan rakenteellisista tekijöistä, jotka voivat joko lisätä tai vähentää rikollisen toiminnan todennäköisyyttä. Kriminologia ja kriminaalipsykologia ovat kaksi erilaista mutta toisiaan täydentävää lähestymistapaa rikollisuuden tutkimiseen. Kriminologia keskittyy rikollisuuden yhteiskunnallisiin ja rakenteellisiin tekijöihin, kun taas kriminaalipsykologia tarkastelee rikollisuutta yksilön psykologisesta ja biologisesta näkökulmasta. (Haapasalo 2017, 15–18, Kivi-vuori ym. 2018. 17–20.)

7 SYITÄ RIKOLLISILLE TEOILLE

Rikollisuus on yhteiskunnallinen ilmiö, joka herättää laajaa kiinnostusta ja keskustelua. Sen juurisyiden ymmärtäminen on monimutkainen ja monitieteinen tehtävä, joka vaatii syvällistä analyysiä sosiaalisista, taloudellisista, psykologisista ja kulttuurisista tekijöistä. Janne Kivivuoren teos "Rikollisuuden syyt" (2013) tarjoaa kattavan katsauksen rikollisuuden teorioihin ja niiden taustalla vaikuttaviin tekijöihin. Tämä kappale käsittelee Kivivuoren esittämiä rikollisuuden syitä ja teorioita, keskittyen erityisesti sosiaalisiin, taloudellisiin, psykologisiin ja kulttuurisiin näkökulmiin. Lisäksi tarkastellaan teorioiden kriittistä arviointia ja niiden käytännön merkitystä rikollisuuden ehkäisemisessä ja hallinnassa.

7.1 Sosiaaliset tekijät rikollisuuden taustalla

Sosiaaliset tekijät ovat merkittävä osa rikollisuuden syiden ymmärtämistä. Kivivuori korostaa sosiaalisen oppimisen teorian merkitystä, joka perustuu ajatukseen, että yksilöt oppivat rikollista käyttäytymistä samalla tavoin kuin muita sosiaalisia käyttäytymismalleja. Tämä oppiminen tapahtuu pääasiassa vuorovaikutuksessa muiden kanssa, erityisesti silloin, kun yksilö on osallisena rikollisessa alikulttuurissa, jossa rikollisuus on normatiivisesti hyväksyttyä. (Kivivuori, 2013, 145–146.)

Erityisesti nuorten kohdalla sosiaalisen oppimisen teorian merkitys on huomattava. Nuoret ovat alttiita vaikutteille ja voivat helposti omaksua rikollista käyttäytymistä, jos heidän sosiaalinen ympäristönsä tukee sitä. Esimerkiksi jos nuori kasvaa ympäristössä, jossa rikollisuus on yleistä ja jopa hyväksyttyä, hän todennäköisesti omaksuu nämä normit ja käyttäytymismallit. Kivivuoren mukaan tällaisissa tapauksissa on tärkeää puuttua varhaisessa vaiheessa sosiaaliseen ympäristöön ja tarjota vaihtoehtoisia, positiivisia malleja. (Kivivuori, 2013, 147.)

7.2 Taloudelliset tekijät ja rikollisuus

Taloudelliset olosuhteet ovat toinen keskeinen tekijä, joka vaikuttaa rikollisuuden syntyyn. Kivivuori käsittelee teoksessaan laajasti taloudellisia teorioita, kuten anomiateoriaa, joka selittää rikollisuuden juontuvan yhteiskunnan rakenteellisista jännitteistä ja yksilöiden kyvyttömyydestä saavuttaa kulttuurisesti määritellyjä tavoitteita laillisin keinoin. Anomiateorian mukaan rikollisuus lisääntyy, kun yhteiskunnassa on suuri epätasa-arvo ja monet yksilöt kokevat, ettei heillä ole realistista mahdollisuutta saavuttaa menestystä laillisin keinoin. (Kivivuori, 2013, 89.)

Anomiateorian juuret ulottuvat sosiologi Émile Durkheimin työhön, joka korosti yhteiskunnan normien ja arvojen hajoamista sosiaalisen epävakauden aikoina. Robert K. Merton laajensi tätä teoriaa ja esitti, että yhteiskunnat, jotka korostavat menestystä ja vaurautta, mutta eivät tarjoa kaikille tasavertaisia keinoja näiden tavoitteiden saavuttamiseksi, luovat olosuhteet, joissa rikollisuus voi kukoistaa. Kivivuori tuo esiin, että taloudellinen eriarvoisuus ja sosiaalinen syrjäytyminen voivat lisätä rikollisuutta monin eri tavoin. Köyhyyden ja työttömyyden aiheuttamat stressitekijät voivat johdattaa epätoivoon ja vaihtoehtojen vähyyteen, jolloin rikollisuus voi näyttäytyä houkuttelevana ratkaisuna. Tämä näkökulma korostaa tarvetta sosiaalipoliittisiin toimenpiteisiin, jotka vähentävät eriarvoisuutta ja tarjoavat tukea haavoittuvassa asemassa oleville ryhmille. (Kivivuori, 2013, 91–92.)

7.3 Psykologiset tekijät rikollisuuden selittäjinä

Kriminaalipsykologian kautta voidaan tunnistaa lukuisia riskitekijöitä, jotka voivat altistaa yksilöitä rikolliselle toiminnalle. Nämä tekijät voidaan ryhmitellä karkeasti kuuteen eri kategorioaan, joista jokainen kuvastaa eri ulottuvuuksia, jotka vaikuttavat rikollisen käyttäytymisen syntyyn ja kehitykseen. (Haapasalo, 2017, 65.)

Ensimmäinen kategoria sisältää yhteiskunnalliset, kulttuuriset, taloudelliset ja historialliset tekijät. Näihin kuuluvat esimerkiksi köyhyys, kaupungistuminen, vähäinen sosiaalinen kontrolli ja rikollisuutta tukeva alakulttuuri. Myös syrjäytyminen yhteiskunnan tarjoamista mahdollisuuksista, kuten työelämästä ja koulutuksesta, sekä rikolliseksi leimautuminen voivat merkittävästi lisätä riskiä ajautua rikolliseen toimintaan. (Eml, 33–65.)

Toinen ryhmä keskittyy traumaattisiin kokemuksiin, kuten lapsuudessa koettuun fyysiseen, henkiseen tai seksuaaliseen väkivaltaan, laiminlyöntiin sekä väkivallan todistamiseen. Tällaiset kokemukset voivat jättää syviä arpia yksilön kehitykseen ja altistaa myöhemmälle rikolliselle käytökselle. (Eml, 33–65.)

Kolmas kategoria kattaa perheeseen liittyvät tekijät. Esimerkiksi köyhyys, perheen sisäiset ongelmat, kuten vanhempien päihde- ja mielenterveysongelmat, perheenjäsenten rikollinen toiminta ja puutteelliset kasvatustenetelmät voivat merkittävästi vaikuttaa lapsen kehitykseen. Turvattomat kiintymyssuhteet ja muut traumaattiset kokemukset perheessä voivat myös lisätä riskiä ajautua rikolliselle polulle. Neljännessä ryhmässä käsitellään koulunkäyntiin ja vertaisryhmiin liittyviä tekijöitä. Oppimisvaikeudet, kodin tuen puuttuminen ja heikko koulumenestys voivat johtaa koulun keskeyttämiseen ja syrjäytymiseen, mikä puolestaan voi altistaa antisosiaalisten kaveripiirien vaikutukselle. (Eml, 33–65.)

Viides kategoria käsittelee yksilön persoonallisuuden kehitykseen liittyviä tekijöitä, kuten impulsiivisuutta, riskinottoalttiutta ja empatiakyvyn puutetta. Nämä piirteet voivat yhdistyä varhaisiin käytösongelmiin ja luoda pohjan rikolliselle käyttäytymiselle. (Eml, 33–65.)

Kuudes ryhmä kattaa geneettiset ja raskauteen liittyvät tekijät. Keskushermoston häiriöt ja raskausaikaan liittyvät riskit, kuten äidin päihteiden käyttö, voivat vaikuttaa lapsen kehitykseen ja lisätä alttiutta rikollisuuteen. (Eml, 33–65.)

On tärkeää huomata, että monet näistä riskitekijöistä voivat olla toisiinsa liittyviä ja kasaantuvia. Esimerkiksi lapsuudessa koetut traumaattiset kokemukset voivat johtaa ongelmiin koulussa, mikä puolestaan voi johtaa syrjäytymiseen ja rikollisuuteen. Näiden tekijöiden monimutkainen vuorovaikutus korostaa tarvetta ymmärtää rikollista käyttäytymistä kokonaisvaltaisesti ja moniulotteisesti. (Eml, 64–65.)

7.4 Kulttuuriset ja normatiiviset tekijät

Kivivuori käsittelee myös kulttuurisia ja normatiivisia tekijöitä rikollisuuden selittäjinä. Kulttuuriset teorialat korostavat, että rikollisuuden esiintyvyys ja luonne voivat vaihdella suuresti eri kulttuureissa ja yhteisöissä. Esimerkiksi tietyissä alakulttuureissa rikollisuus voi olla hyväksyttävämpää tai jopa kannustettavaa, mikä lisää yksilöiden alttiutta rikolliseen käyttäytymiseen. (Kivivuori, 2013, 204.)

Alakulttuuriteorialat selittävät, että tietyissä yhteisöissä muodostuu omia normijärjestelmiä, jotka poikkeavat valtakulttuurin normeista. Näissä alakulttuureissa rikollisuus voi olla osa sosiaalista identi-

teettä ja keino saavuttaa statusta ja arvostusta. Kivivuori esittää, että ymmärtääksemme rikollisuuden kulttuurisia juuria, meidän on tarkasteltava, miten erilaiset normit ja arvot vaikuttavat yksilöiden käyttäytymiseen. (Kivivuori, 2013, 206.)

Normatiiviset teoriat, kuten sosiaalisen kontrollin teoria, korostavat yhteiskunnan normien ja instituutioiden merkitystä rikollisuuden ehkäisyssä. Sosiaalisen kontrollin teorian mukaan vahvat sosiaaliset siteet ja instituutiot, kuten perhe, koulu ja työpaikka, voivat toimia suojatekijöinä rikollisuutta vastaan. Kun yksilö tuntee kuuluvansa yhteisöön ja hänellä on selkeät sosiaaliset roolit, hän on vähemmän todennäköisesti taipuvainen rikolliseen käyttäytymiseen. (Kivivuori, 2013, 208.)

Kivivuori tuo esiin, että rikollisuuden ehkäisemiseksi on tärkeää vahvistaa sosiaalisia instituutioita ja tarjota yksilöille mahdollisuuksia osallistua yhteiskunnan toimintaan positiivisilla tavoilla. Tämä voi tarkoittaa esimerkiksi koulutuksen ja työllistymisen tukemista, perheiden tukipalvelujen tarjoamista ja yhteisöllisyyden edistämistä. (Kivivuori, 2013, 210.)

7.5 Teorioiden yhteenveto ja kritiikki

Kivivuoren teos "Rikollisuuden syyt" tarjoaa laajan katsauksen eri teorioihin, jotka selittävät rikollisuutta monista eri näkökulmista. Sosiaalinen oppiminen, taloudelliset olosuhteet, psykologiset tekijät ja kulttuuriset normit ovat kaikki tärkeitä palasia rikollisuuden monimutkaisessa palapelissä. Kivivuori korostaa, että yksikään teoria ei yksin pysty täysin selittämään rikollisuuden ilmiötä, vaan tarvitaan monipuolinen lähestymistapa, joka yhdistää eri näkökulmat. (Kivivuori, 2013, 220.)

Kriittisesti tarkasteltuna Kivivuoren teos nostaa esiin myös sen, että monet rikollisuuden teoriat ovat aikaan ja paikkaan sidottuja. Esimerkiksi anomiateoria, joka korostaa taloudellista eriarvoisuutta, voi olla erityisen relevantti tietyissä yhteiskunnissa ja historiallisina ajanjaksoina. Toisaalta psykologiset teoriat voivat saada enemmän painoarvoa, kun tarkastellaan yksilöllisiä rikollisuuteen liittyviä tapauksia. (Kivivuori, 2013, 222.)

On myös tärkeää huomata, että rikollisuuden teoriat eivät ole toisensa poissulkevia, vaan ne voivat täydentää toisiaan. Esimerkiksi sosiaalisen oppimisen teoriat ja taloudelliset teoriat voivat yhdessä selittää, miksi tietyt yksilöt tai ryhmät ovat alttiimpia rikollisuudelle. Tämä korostaa monialaista lähestymistapaa rikollisuuden tutkimuksessa ja ehkäisyssä. (Kivivuori, 2013, 224.)

7.6 Käytännön sovellukset ja politiikkasuositukset

Kivivuoren esittämät teoriat eivät ole pelkästään akateemisia malleja, vaan niillä on suoria käytännön sovelluksia rikollisuuden ehkäisyssä ja hallinnassa. Sosiaalisen oppimisen teorian perusteella voidaan kehittää ohjelmia, jotka tarjoavat nuorille positiivisia roolimalleja ja vahvistavat sosiaalisia

siteitä. Tämä voi sisältää mentorointiohjelmia, yhteisöllisiä aktiviteetteja ja koulutuksellisia tukiohjelmiä, jotka auttavat nuoria löytämään rakentavia tapoja ilmaista itseään ja saavuttaa tavoitteensa. (Kivivuori, 2013, 230.)

Taloudellisten teorioiden valossa on tärkeää, että yhteiskuntapolitiikka keskittyy vähentämään eriarvoisuutta ja tarjoamaan kaikille mahdollisuuksia menestyä. Tämä voi tarkoittaa esimerkiksi työllistymistä edistäviä ohjelmia, kohtuuhintaista asumista ja perusturvan parantamista. Taloudellisen eriarvoisuuden vähentäminen voi poistaa monia rikollisuuteen johtavia kannustimia ja parantaa yhteiskunnan hyvinvointia laajemmin. (Kivivuori, 2013, 232.)

Psykologisten teorioiden soveltaminen voi sisältää rikollisten kuntoutusohjelmia, jotka keskittyvät kognitiivisten vääristymien korjaamiseen ja impulssikontrollin parantamiseen. Näitä ohjelmia voidaan toteuttaa vankiloissa ja vapautumisen jälkeisessä valvonnassa, jotta rikolliset voivat oppia uusia, rakentavia käyttäytymismalleja. (Kivivuori, 2013, 234.)

Kulttuuristen ja normatiivisten tekijöiden huomioiminen voi auttaa kehittämään yhteisöllisiä interventioita, jotka vahvistavat positiivisia arvoja ja normeja. Yhteisöperustaiset ohjelmat, jotka edistävät yhteenkuuluvuutta ja yhteisvastuuta, voivat vähentää rikollisuutta edistävien alakulttuurien vaikutusta. Tämä voi sisältää esimerkiksi yhteisöllisiä tapahtumia, nuorisokeskuksia ja tukiohjelmia perheille. (Kivivuori, 2013, 236.)

8 KRIMINOLOGIAN TEORIOITA

Rikollisuuden ilmenemisen selittämiseksi on kehitetty monia eri teorioita, jotka tarkastelevat ilmiötä eri näkökulmista. Evoluutiokriminologia selittää rikollista käyttäytymistä lajikehityksen ja biologisten tekijöiden kautta, kun taas valikoitumisteoriat keskittyvät yksilöllisiin ominaisuuksiin ja niiden vaikutukseen rikollisuuteen. Sosiaalisen paineen teoria painottaa yhteiskunnallisten olosuhteiden ja rakenteiden aiheuttamaa stressiä, joka voi johtaa rikoksiin. Kontrolliteoriat korostavat sosiaalisten siiteiden ja instituutioiden merkitystä rikollisuuden estämisessä. Oppimisteoriat tarkastelevat rikollisuuden oppimisprosessia sosiaalisessa vuorovaikutuksessa, kun taas leimaamisteoria tutkii yhteiskunnan reaktioiden vaikutusta yksilön käyttäytymiseen. Rutiinitoimintojen teoria keskittyy rikosten tapahtumisen olosuhteisiin ja rikostilaisuuksien vähentämiseen. (Rikoksentorjunta.fi.)

Jokaisen näistä teorioista katsotaan tuovan oman tärkeän näkökulmansa rikollisuuden ymmärtämiseen ja ehkäisyyn. Niiden avulla arvioidaan voitavan kehittää monipuolisia ja tehokkaita strategioita rikollisuuden torjumiseksi yhteiskunnassa.

Rikokset ovat tekoja tai laiminlyöntejä, jotka on määritelty laissa rangaistaviksi. Toisin sanoen rikos tapahtuu silloin, kun henkilö rikkoo jotakin lakisääteistä sääntöä tai määräystä, mikä johtaa haitallisiin seurauksiin yhteiskunnalle tai sen jäsenille. Rangaistavaksi määritelty teot voivat vaihdella riippuen maan lainsäädännöstä, kulttuurista ja ajasta, mutta yleisesti ottaen rikoksiksi katsotaan sellaiset teot, jotka uhkaavat ihmisten turvallisuutta, oikeuksia tai yhteiskuntajärjestystä. Rikokset voivat vaihdella lievistä rikkomuksista, kuten sakolla rangaistavista teoista, vakavampiin rikoksiin, kuten väkivalta- tai talousrikoksiin, joista voidaan tuomita vankeusrangaistus.

Rikosten lainopillinen ja moraalinen tuomittavuus voi riippua kulttuurista ja käsityksestä siitä, mikä on oikein ja mikä väärin. Teot, joita Suomessa pidetään rangaistavina ja vääriä, eivät välttämättä ole sitä esimerkiksi Arabiemiirikunnissa, ja sama toisinpäin. On myös mahdollista, että teot, jotka ovat laissa kiellettyjä, voivat kuitenkin olla moraalisesti hyväksyttäviä tilanteesta riippuen. Oikeuslaitoksen näkökulmasta tekojen olosuhteet vaikuttavat siihen, täytyvätkö rikoksen tunnusmerkit. (Rikoksentorjunta.fi.)

Rikollisuuden esiintyminen yhteiskunnassa voidaan selittää monilla eri teorioilla. Rikollisuuden syiden ymmärtäminen on keskeistä myös rikosten ennaltaehkäisyssä. Rikosten torjuntatoimia voidaan kohdistaa esimerkiksi riskiryhmiin, rikosten tapahtumaympäristöihin tai yhteiskunnan rakenteisiin sen perusteella, mikä tekijä vaikuttaa rikoksen syntyyn tai mahdollistumiseen. (Rikoksentorjunta.fi.)

8.1 Evoluutiokriminologia

Evoluutiokriminologia pyrkii selittämään rikollista käyttäytymistä ja sen syntyä biologisista ja evoluutiivisista lähtökohdista. Teorian taustalla on ajatus siitä, että ihmisen käyttäytyminen – myös rikollinen toiminta – on osittain seurausta evoluution tuottamista perusominaisuuksista, jotka ovat säilyneet läpi sukupolvien sopeutumisena ympäristöön. Evoluutiokriminologia ei suoraan väitä, että rikollinen käyttäytyminen olisi "perinnöllistä" samalla tavalla kuin vaikkapa silmien väri, vaan se tarkastelee ihmisen taipumuksia ja sopeutumisstrategioita pitkän aikavälin evoluution näkökulmasta. (Rikoksentorjunta.fi.)

Charles Darwinin kehittämä evoluutioteoria keskittyy luonnonvalintaan ja siihen, miten lajit sopeutuvat ympäristöönsä lisääntyäkseen ja selviytyäkseen. Kriminologian evoluutioteoria soveltaa tätä ajatusmallia ihmisten käyttäytymiseen. Teorian mukaan ihmiskunnan kehityksen aikana tietyt käyttäytymismallit, kuten aggressio, vallanhimo ja kilpailu resursseista, ovat olleet tärkeitä selviytymiskeinoja. Nämä mallit ovat voineet auttaa yksilöitä ja heimoja selviytymään vaikeissa olosuhteissa, vaikka nyky-yhteiskunnassa ne voivat ilmentyä rikollisena toimintana. (Rikoksentorjunta.fi.)

Rikollinen käyttäytyminen saattaa siis olla seurausta evolutiivisesti kehittyneistä piirteistä, jotka eivät ole kadonneet modernissa maailmassa. Esimerkiksi väkivaltainen käytös voi pohjautua ihmisla-
jin varhaisiin vaiheisiin, jolloin fyysinen voima ja aggressio olivat hyödyllisiä resursseista kilpail-
lessa. Evoluutiokriminologian mukaan esimerkiksi miesten korkeampaa rikollisuusastetta selittää
miesten biologinen taipumus kilpailla resursseista ja asemasta, ja väkivaltaa käytetään tähän jo
nuoruudessa. Samaan aikaan naisten halu välttää riskejä liittyy heidän eloonjäämiseensä ja suvun
jatkamiseen. (Rikoksentorjunta.fi.)

8.2 Valikoitumisteoriat

Valikoitumisteoriat tarjoavat näkemyksen siitä, miksi jotkut ihmiset ovat alttiimpia rikolliselle käyttäy-
tymiselle kuin toiset. Näiden teorioiden mukaan yksilön biologiset, psykologiset ja sosiaaliset omi-
naisuudet voivat vaikuttaa hänen todennäköisyyteensä syyllistyä rikoksiin. Tärkeitä tekijöitä ovat
esimerkiksi impulsiivisuus, aggressiivisuus ja puutteelliset kognitiiviset taidot, jotka voivat lisätä ri-
kollisen käyttäytymisen riskiä. Nämä piirteet ovat usein yhteydessä myös sosiaaliseen huono-osai-
suuteen, mikä puolestaan pahentaa rikollisuuden riskiä. Tässä esseessä tarkastellaan valikoitumis-
teorioiden keskeisiä piirteitä ja niiden selityksiä rikolliselle käyttäytymiselle, keskittyen itsekontrolli-
teoriaan, biososiaalisiin teorioihin ja käyttäytymisgenetiikkaan. (Rikoksentorjunta.fi.)

Itsekontrolliteoria on yksi keskeisistä valikoitumisteorioista. Sen mukaan rikollisuus liittyy yksilön
kykyyn hallita mielihalujaan ja impulssejaan. Henkilöt, joilla on heikko itsekontrolli, tekevät todennä-
köisemmin rikoksia, koska he toimivat impulsiivisesti ja ottavat harvoin huomioon tekojensa pitkän
aikavälin seurauksia. Tällainen toiminta voi olla spontaania, eikä se välttämättä liity tietoisesti suun-
niteltuun rikollisuuteen. Itsekontrollin puute näkyy erityisesti väkivalta- ja omaisuusrikoksissa, joissa
nopea toiminta ilman harkintaa on keskeistä. Tämä teoria sopii erityisesti tilanteisiin, joissa rikokset
tapahtuvat hetken mielialjohteesta, mutta se ei selitä yhtä hyvin esimerkiksi talousrikoksia, joissa tar-
vitaan tarkempaa suunnittelua ja harkintaa. (Rikoksentorjunta.fi.)

Biososiaaliset teoriat tarkastelevat rikollista käyttäytymistä yksilöllisten piirteiden ja ympäristön vuo-
rovaikutuksen kautta. Nämä teoriat korostavat biologisten tekijöiden, kuten hitaan lepopulssin, ja
ympäristöllisten vaikutusten merkitystä. Esimerkiksi henkilöillä, joilla on hidas lepopulssi, saattaa
olla suurempi riski rikolliseen käyttäytymiseen, koska he eivät reagoi ulkoisiin ärsykkeisiin yhtä voi-
makkaasti kuin muut, mikä saattaa heikentää heidän kykyään omaksua sosiaalisia normeja ja
sääntöjä. Ympäristön vaikutus on kuitenkin keskeinen: vaikka biologiset taipumukset voivat altistaa
rikollisuudelle, ympäristölliset tekijät, kuten sosiaalinen tuki ja kasvatukselliset olosuhteet, voivat
joko pahentaa tai lieventää tätä riskiä. Lapsuuden perinnölliset taipumukset, kuten aggressiivisuus,
voivat vahvistua tai heikentyä riippuen ympäristöstä, jossa lapsi kasvaa. (Rikoksentorjunta.fi.)

Käyttäytymisgenetiikka tutkii geneettisten tekijöiden vaikutusta rikolliseen käyttäytymiseen. Tutkimukset ovat osoittaneet, että tietyt geneettiset piirteet, kuten impulsiivisuus ja aggressiivisuus, voivat olla perinnöllisiä, ja nämä piirteet voivat vaikuttaa yksilön alttiuteen rikoksiin. Erityisesti lapsuuden ja nuoruuden aikana geneettiset piirteet voivat tulla esiin, mutta niiden ilmenemistä säätelee voimakkaasti ympäristö, jossa lapsi elää. Esimerkiksi lapsi, joka kasvaa epävakaassa perheessä ja jolla on perinnöllinen taipumus aggressiivisuuteen, on todennäköisemmin rikollisessa vaarassa kuin lapsi, jolla on sama geneettinen taipumus, mutta joka saa vahvaa sosiaalista tukea ja kasvaa turvallisessa ympäristössä. (Rikoksentorjunta.fi.)

8.3 Sosiaalisen paineen teoria

Sosiaalisen paineen teoriat tarjoavat selityksen sille, miten yhteiskunnan asettamat odotukset ja paineet voivat johtaa rikolliseen käyttäytymiseen. Nämä teoriat keskittyvät siihen, että yksilöillä on usein halu saavuttaa yhteiskunnan määrittelemät menestyksen mittarit, mutta monilla ei ole siihen tarvittavia keinoja tai mahdollisuuksia. Tämä tilanne voi aiheuttaa turhautumista, mikä voi puolestaan johtaa rikoksiin. Tässä esseessä tarkastellaan sosiaalisen paineen teorioita, erityisesti Robert Mertonin anomiateoriaa, ja niiden roolia rikollisuuden selittämisessä sekä yhteiskunnan keinoja rikosten ehkäisyssä. (Rikoksentorjunta.fi.)

Robert Mertonin anomiateoria on yksi tunnetuimmista sosiaalisen paineen teorioista. Sen mukaan yhteiskunta asettaa kaikille yksilöille tavoiteltavaksi tietyt kulttuuriset päämäärät, kuten vaurastumisen ja menestyksen. Kuitenkin vain harvat ihmiset pääsevät käsiksi laillisiin keinoihin näiden tavoitteiden saavuttamiseksi, mikä luo eräänlaisen "anomiaksi" kutsutun tilan. Tämä tilanne, jossa yksilö kokee eron yhteiskunnan asettamien odotusten ja omien mahdollisuuksiensa välillä, voi johtaa turhautumiseen ja rikollisuuteen. Rikollisuus näyttäytyy tällöin vaihtoehtoisena tapana saavuttaa samoja yhteiskunnallisesti arvostettuja päämääriä. (Rikoksentorjunta.fi.)

Anomia tarkoittaa yhteiskunnallista tilaa, jossa vallitsee normien ja arvojen hajaannus tai epäselvyys. Se syntyy, kun yhteiskunnan asettamat tavoitteet, kuten menestys ja vauraus, eivät ole saavutettavissa kaikkien yksilöiden toimesta laillisin tai hyväksytyin keinoin, mikä voi johtaa turhautumiseen ja rikolliseen käyttäytymiseen. (Malkavaara, 2022.)

Köyhyyden ja rikollisuuden välinen yhteys on keskeinen osa sosiaalisen paineen teorioita. Yhteiskunnat, joissa taloudelliset eriarvoisuudet ovat suuria, altistavat köyhyydessä eläviä ihmisiä rikollisuudelle, koska heidän mahdollisuutensa saavuttaa yhteiskunnan asettamat tavoitteet ovat rajalliset. Köyhyydessä elävät ihmiset voivat kokea voimakasta turhautumista ja epäoikeudenmukaisuutta, mikä voi johtaa siihen, että rikollisuus näyttäytyy ainoana realistisena vaihtoehtona menestyksen saavuttamiseksi. (Rikoksentorjunta.fi.)

Esimerkiksi Suomessa hyvinvointivaltion tavoitteena on rikollisuuden ehkäisy tarjoamalla sosiaalisia palveluja, jotka tukevat erityisesti nuoria ja lapsiperheitä. Näiden palveluiden avulla pyritään vähentämään köyhyyden ja sosiaalisen eriarvoisuuden vaikutusta rikollisuuteen. Hyvinvointivaltion tarjoamat koulutus-, terveydenhuolto- ja tukipalvelut voivat toimia ennaltaehkäisevästi, antaen nuorille vaihtoehtoja ja työkaluja menestyä ilman, että heidän tarvitsee turvautua rikollisuuteen. (Rikoksentorjunta.fi.)

8.4 Kontrolli-, oppimis- ja leimaamisteoriat

Kontrolliteoriat keskittyvät sosiaalisiin siteisiin ja instituutioihin, jotka estävät rikollista käyttäytymistä. Yhteiskunnan viralliset ja epäviralliset kontrollimekanismit, kuten lait, normit, perhe, koulu ja työ, luovat järjestelmän, joka hillitsee rikollisuutta. Travis Hirschin sosiaalisen kontrollin teoria korostaa, että vahvat siteet yhteiskuntaan ja sen instituutioihin vähentävät rikollisuutta. Hirschin mukaan yksilöt, jotka ovat sitoutuneet yhteiskunnallisiin instituutioihin, kuten työhön, kouluun ja perheeseen, ovat vähemmän alttiita rikolliselle käyttäytymiselle, koska heillä on enemmän menetettävää. (Rikoksentorjunta.fi.)

Oppimisteoriat, kuten Edwin Sutherlandin differentiaalisen assosiaation teoria, selittävät rikollisuuden oppimisprosessina, joka tapahtuu sosiaalisessa vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Rikollinen käyttäytyminen omaksutaan ryhmissä, joissa rikolliset normit ja arvot ovat vallalla. Neutralisatioteoria, kehitetty Gresham Sykesin ja David Matza, keskittyy rikollisten tapoihin oikeuttaa tekonsa itselleen ja muille. Rikolliset voivat neutralisoida moraaliset esteet rikoksen tekemiselle esimerkiksi vähättelemällä tekojensa haittoja tai kieltämällä vastuunsa. (Rikoksentorjunta.fi.)

Leimaamisteoria, jonka keskeisenä kehittäjänä pidetään Howard Beckeriä, tarkastelee, miten yhteiskunnan suhtautuminen rikoksiin ja rikollisiin vaikuttaa yksilöiden käyttäytymiseen. Leimaaminen tarkoittaa, että yksilö, joka syyllistyy rikokseen, saa yhteisön silmissä rikollisen leiman. Tämä leima voi vaikuttaa yksilön käsitykseen itsestään ja johtaa sekundaariseen devianssiin, jossa rikollinen toiminta jatkuu ja jopa pahenee ympäristön odotusten mukaisesti. Beckerin mukaan poikkeavuus ei ole teko itsessään, vaan yhteiskunnan reaktio siihen. (Rikoksentorjunta.fi.)

8.5 Rutiinitoimintojen teoria

Rutiinitoimintojen teoria, joka on alun perin esitetty Lawrence Cohenin ja Marcus Felsonin toimesta, poikkeaa muista teorioista keskittymällä rikosten tapahtumiseen tietyissä olosuhteissa. Teorian mukaan rikos tapahtuu, kun kolme elementtiä kohtaavat: motivoitunut tekijä, sopiva kohde ja puutteellinen valvonta. Tämä tarkoittaa, että rikollinen teko tapahtuu silloin, kun rikoksentekijä löytää sopivan tilaisuuden ja kokee riskin jäädä kiinni alhaiseksi. Teoria korostaa rikosten ennaltaehkäisyssä

ympäristön muokkaamista siten, että tilaisuuksia rikostenteolle vähennetään. Teorian ydinajatuksena on, että rikollisuus ei synny vain rikoksentekijän motiiveista, vaan myös arjen rutiinien ja sosiaalisten rakenteiden tarjoamista tilaisuuksista. Kolme keskeistä elementtiä ovat: Motivoitunut tekijä on henkilö, jolla on halu ja kyky tehdä rikos. Tämä ei välttämättä tarkoita kroonista rikollista, vaan voi olla kuka tahansa, joka tietyissä olosuhteissa on valmis syylistymään rikokseen. (Rikoksentorjunta.fi.)

Sopiva kohde taas on tietty rikoksen kohde, joka on arvokas, kannattava ja saavutettavissa. Väkivaltarikoksen esimerkkinä voidaan käyttää jotain ennalta tekijän päättämää henkilöä, johon tekijä koee olevan perusteltua käyttää väkivaltaa. Esimerkiksi henkilö, joka on toiminut tekijä kohtaan tämän omasta mielestä väärin useita vuosia, vaikka koulukiusaamistilanteessa. Puutteellisella valvonnalla, tarkoitetaan tilannetta, jossa valvonta on riittämätöntä tai puuttuu kokonaan. Tämä voi tarkoittaa fyysisen valvonnan, kuten lukkojen tai hälytysjärjestelmien, puuttumista tai sosiaalisen valvonnan, kuten naapureiden tai ohikulkijoiden, poissaoloa. (Rikoksentorjunta.fi.)

Rutiinitoimintojen teoria perustuu ajatukseen, että rikollisuuteen vaikuttavat enemmän ympäristölliset tekijät kuin rikoksentekijän henkilökohtaiset ominaisuudet. Cohen ja Felson esittivät, että modernit yhteiskunnalliset muutokset, kuten naisten lisääntynyt osallistuminen työelämään ja nuorten viettämä aika kodin ulkopuolella, ovat lisänneet tilanteita, joissa asunnot ja omaisuus jäävät ilman valvontaa. Tämä tarjoaa enemmän tilaisuuksia esimerkiksi omaisuusrikoksiin. (Rikoksentorjunta.fi.)

9 VÄKIVALTA JA SEN ILMENEMINEN NUORILLA

Nuorten väkivalta ilmenee monin eri tavoin, ja se voidaan jakaa fyysiseen, henkiseen, seksuaaliseen ja verkkoväkivaltaan. Vaikka opinnäytetyössä keskityttiin fyysiseen väkivaltaan ja sen esiintymiseen Kanta-Hämeen alueella, on tärkeää ymmärtää myös muita nykypäivän väkivallan ilmenemisen muotoja.

Väkivalta nuorten keskuudessa on kasvava huolenaihe yhteiskunnissa ympäri maailmaa. Tämän ilmiön monimuotoisuus ja sen seuraukset vaativat perusteellista tutkimusta ja kattavaa ymmärrystä. Nuorten väkivalta ilmenee monina eri muotoina, kuten fyysisenä, henkisenä, seksuaalisena ja verkkoväkivaltana. Tässä kappaleessa tutkitaan näiden väkivallan muotojen ilmenemistä, niiden muutoksia viimeisen kymmenen vuoden aikana sekä arvioidaan tehokkaita strategioita väkivallan vähentämiseksi.

Fyysinen väkivalta on suurin ja havaittavin väkivallan muoto nuorten keskuudessa. Se käsittää fyysisen koskettamisen, joka aiheuttaa kipua tai vahinkoa, kuten lyömisen, potkimisen ja tönimisen.

Fyysisen väkivallan seuraukset voivat olla vakavia, mukaan lukien pitkäaikaiset fyysiset vammat ja syvälliset henkiset traumat. Nuoret kohtaavat fyysistä väkivaltaa usein eri ympäristöissä: kouluissa, julkisilla paikoilla ja kotona. Erityisesti kouluissa fyysinen väkivalta voi ilmetä kiusaamisena, joka voi aiheuttaa uhrille syrjäytymistä, itsetunnon laskua ja oppimisvaikeuksia. Julkisilla paikoilla tapahtuvat väkivaltatilanteet voivat syntyä ryhmien välisistä yhteenotoista tai satunnaisista kohtaamisista, kun taas kotona tapahtuva väkivalta voi olla erityisen tuhoisaa, koska perheen tulisi olla turvapaikka nuorelle. (Rikoksentorjuntaneuvosto, 2020, 58–59.)

Nuorten fyysinen väkivalta ilmenee tyypillisesti kolmessa pääympäristössä: kouluissa, kodeissa ja julkisilla paikoilla. Koulut ovat keskeisiä paikkoja, joissa nuoret viettävät suuren osan ajastaan. Kouluväkivalta ilmenee usein kiusaamisena, joka voi olla fyysistä lyömisen ja potkimisen muodossa. Kiusaaminen vaikuttaa merkittävästi nuoren hyvinvointiin, aiheuttaen muun muassa itsetunto-ongelmia ja koulumenestyksen heikkenemistä. (Metsäpelto & Pulkkinen, 2012, 88.)

Kotona tapahtuva fyysinen väkivalta on erityisen haavoittavaa, sillä perheen tulisi olla turvallinen paikka jokaiselle jäsenelleen. Perheväkivalta voi jäädä helposti piiloon, kun nuoret eivät uskalla tuoda sitä esiin. Tämä voi johtaa pitkäaikaisiin henkisiin haasteisiin ja pahimmillaan kroonistua. (Laajasalo & Häkkänen, 2016, 134.)

Julkisilla paikoilla, kuten kaduilla tai puistoissa, nuorten välinen väkivalta voi syttyä spontaanisti tai suunnitellusti. Tällainen väkivalta on usein ryhmien välistä ja voi kärjistyä nopeasti. Julkiset väkivaltatilanteet ovat haasteellisia valvoa, ja ne vaativat tehokkaita puuttumistoimia. (Salasuo, 2014, 95.)

Henkinen ja emotionaalinen väkivalta taas kattaa teot, jotka aiheuttavat psyykkistä kärsimystä. Tämä sisältää muun muassa kiusaamisen, nöyryyttämisen ja uhkailun. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan henkinen väkivalta on erittäin yleistä kouluissa ja sosiaalisessa mediassa, ja se kohdistuu usein haavoittuvaisiin nuoriin. Henkinen väkivalta voi aiheuttaa uhrille pitkäaikaisia psykologisia ongelmia, kuten masennusta, ahdistusta ja muita mielenterveysongelmia, jotka voivat vaikuttaa heidän koko elämäänsä. (THL, 2019, 102.)

Seksuaalinen väkivalta sisältää seksuaalisen ahdistelun, pakotetut seksuaaliset teot ja raiskaukset. Nämä teot loukkaavat uhrin seksuaalista itsemääräämisoikeutta ja ovat erittäin vahingollisia sekä fyysisesti että henkisesti. Seksuaalisen väkivallan vaikutukset voivat olla pitkäkestoisia ja vaikeita käsitellä. Seksuaalinen väkivalta on usein piilotettu ja aliraportoitu ongelma, joka vaatii erityistä huomiota ja herkkyyttä sen tunnistamisessa ja käsittelyssä. (THL, 2024.)

Teknologian kehityksen myötä väkivalta on laajentunut myös digitaalisiin tiloihin. Verkkoväkivalta tai kyberväkivalta käsittää muun muassa verkkokiusaamisen, uhkailun sosiaalisessa mediassa ja identiteettivarkaudet. Tämä väkivallan muoto voi olla erityisen haitallista, koska se voi jatkua ympäri

vuorokauden ja seurata uhria kaikkialle. Verkkoväkivalta vaikeuttaa uhrien elämää merkittävästi ja voi aiheuttaa pitkäaikaisia henkisiä vaurioita. (Salmivalli, 2017, 88.)

10 VÄKIVALTAISEN TULEVAISUUDEN ENNALTAEHKÄISY

Väkivaltarikollisuuden ehkäiseminen ja ennaltaehkäisy ovat keskeisiä tavoitteita yhteiskunnan turvallisuuden ja hyvinvoinnin takaamisessa. Lapsen tai nuoren käytöksessä voi ilmetä varoitusmerkkejä, jotka voivat viitata riskiin joutua väkivaltarikollisuuden tielle. Rikollisuuteen ajautuvilla nuorilla on usein taustallaan monia riskitekijöitä, kuten perheväkivalta, päihteiden käyttö, koulunkäyntiongelmät ja sosiaalinen syrjäytyminen. Näiden riskitekijöiden tunnistaminen ja niihin puuttuminen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa on avainasemassa rikollisuuden ennaltaehkäisyssä. (Sisänturvallisuus.fi.)

Nuoruus on aikaa, jolloin riski ajautua rikolliseen toimintaan on suurimmillaan. Vaikka suurin osa nuorista, jotka tekevät rikoksia, päätyy aikuisuuteen ilman rikollista toimintaa, on olemassa pieni joukko nuoria, jotka jatkavat rikosten tekemistä myös aikuisena. Juuri tämän ryhmän kohdalla ennaltaehkäisevät toimenpiteet ovat erityisen tärkeitä, koska nuoruudessa alkanut rikoskierre voi johdattaa pitkäaikaiseen rikollisuuteen ja vakaviin sosiaalisiin ongelmiin. Tämän vuoksi nuorten rikollisuuden ennaltaehkäisy on keskeinen tekijä rikollisuuden kokonaismäärän vähentämisessä sekä paikallisella että valtakunnallisella tasolla. Tärkeimpiä keinoja tässä työssä ovat syrjäytymisen ehkäisy, varhainen puuttuminen rikolliseen toimintaan ja rikosprosessiin liittyvät sovittelumenettelyt. (Sisänturvallisuus.fi.)

10.1 Syrjäytymisen ehkäisy ja pitkäkestoinen tuki

Syrjäytymisen ehkäisy on keskeinen osa nuorten rikollisuuden ennaltaehkäisyä. Syrjäytymisvaarassa olevat lapset ja nuoret ovat erityisen haavoittuvia ja alttiita ajautumaan rikolliseen toimintaan. Syrjäytymisen ehkäisyssä korostetaan pitkäkestoista ja kokonaisvaltaista tukea, jonka avulla voidaan puuttua nuoren elämän haasteisiin jo varhaisessa vaiheessa. (sisänturvallisuus.fi.) Esimerkiksi Icehearts-malli on yksi tapa, jolla kunnat ja järjestöt voivat yhteistyössä tarjota pitkäkestoista tukea syrjäytymisvaarassa oleville nuorille.

Icehearts-malli on suomalainen ennaltaehkäisevän lastensuojelun toimintamalli, jonka tavoitteena on tukea syrjäytymisvaarassa olevia lapsia ja nuoria. Toiminta keskittyy erityisesti poikiin, jotka ovat alttiita jäämään yhteiskunnan tukiverkoston ulkopuolelle. Icehearts-mallissa sama aikuinen, jota kutsutaan kasvattajaksi, tukee lasta tai nuorta pitkän ajan, jopa 12 vuoden ajan, ensimmäiseltä luokalta aina aikuisuuteen asti. (Rikoksentorjunta.fi.)

Mallin keskiössä on urheilujoukkue, joka toimii lapsille ja nuorille turvallisena yhteisönä. Joukkueen kasvattaja on mukana heidän arjessaan monella tasolla, ei vain urheilutoiminnassa, vaan myös koulussa ja perhe-elämässä. Iceheartsin tarkoituksena on vahvistaa lasten ja nuorten sosiaalisia taitoja, tukea koulunkäyntiä ja ehkäistä syrjäytymistä. Kasvattajan rooli on tarjota turvallinen aikuis-kontakti, tukea lasten ja nuorten kehitystä ja toimia heidän puolestapuhujanaan eri tilanteissa. (Rikoksantorjunta.fi.)

Icehearts-malli korostaa moniammatillista yhteistyötä, johon osallistuvat esimerkiksi koulut, sosiaalityö, perheet ja muut lapsen tai nuoren elämään vaikuttavat tahot. Tämä yhteistyö on olennainen osa mallin tehokkuutta, sillä sen avulla varmistetaan, että lapsi tai nuori saa tarvitsemaansa tukea eri elämänalueilla. (Rikoksantorjunta.fi.)

Pitkäkestoinen tuki on tärkeää paitsi nuoren itsensä, myös yhteiskunnan kannalta. Varhaisessa vaiheessa aloitettu tukitoiminta vähentää paitsi rikollisuutta myös lastensuojelun ja terveydenhuollon kustannuksia. On olennaista, että syrjäytymisen ehkäisyyn liittyvät palvelut, kuten etsivä nuorisotyö ja verkostoyhteistyö, ovat helposti saatavilla ja tukevat nuoria mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. (Sisänturvallisuus.fi.)

10.2 Varhainen puuttuminen rikolliseen toimintaan: Ankkuri-malli

Varhainen puuttuminen nuorten rikolliseen toimintaan on keskeinen keino estää rikoskierteen syntyminen. Ankkuri-malli on yksi tehokkaimmista tavoista puuttua nuorten rikollisuuteen varhaisessa vaiheessa. Ankkuri-mallissa yhdistetään sosiaali- ja terveystoimen, poliisin ja nuorisotoimen palvelut siten, että nuoren tarpeisiin voidaan vastata monialaisesti ja nopeasti. Tämän mallin avulla voidaan puuttua paitsi rikolliseen toimintaan, myös perheväkivaltaan ja muihin perhetilanteisiin liittyviin ongelmiin. (THL, 2023.)

Ankkuri-toiminnan onnistuminen edellyttää riittäviä resursseja kaikilta toimijoilta. Sosiaali- ja terveystoimen tulee tarjota tarvittavat palvelut, poliisin tulee huolehtia toiminnan koordinoinnista ja nuorisotoimen on tarjottava nuorten tarpeisiin soveltuvaa osaamista ja palveluita. Näin varmistetaan, että nuori saa tarvitsemansa tuen ja apua mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, mikä voi estää rikollisen uran alkamisen tai sen jatkumisen. (Sisänturvallisuus.fi.)

10.3 Sovittelumenettely uusien rikosten ehkäisyssä

Sovittelumenettely on osoittautunut tehokkaaksi keinoksi vähentää uusintarikollisuutta erityisesti nuorten kohdalla. Sovittelussa rikoksentekijä kohtaa uhrinsa ja saa konkreettisesti ymmärtää tekojensa seuraukset. Tämä voi olla erityisen vaikuttava kokemus nuorelle, joka ei ehkä aiemmin ole hahmottanut tekoonsa liittyvää inhimillistä kärsimystä tai taloudellista vahinkoa. Sovittelun avulla

voidaan edistää nuorten vastuullisuutta ja empatiakykyä, mikä puolestaan vähentää riskiä uusintarikollisuuteen. (Sisäinturvallisuus.fi.)

Sovittelumenettelyä voidaan käyttää rinnakkaisena prosessina rikosoikeudenkäynnin kanssa, ja sen säännönmukaistaminen erityisesti julkisyhteisöihin kohdistuneissa alaikäisten tekemissä rikoksissa on suositeltavaa. Poliisin rooli tässä prosessissa on tärkeä, sillä poliisi voi ohjata tapaukset sovitteluun ja edistää sovittelumenettelyn käyttöä nuorten rikosten käsittelyssä. Myös kunnat ja muut julkisyhteisöt voivat olla aloitteellisia sovittelumenettelyn käytössä ollessaan asianomistajina nuorten tekemissä rikoksissa. (Sisäinturvallisuus.fi.)

11 UUTISOINTIA NUORTEN VÄKIVALLANTEOISTA JA VÄKIVALTARIKOKSISTA

Nuorten väkivallanteot ja väkivaltarikokset ovat viime vuosina saaneet laajaa huomiota mediassa. Uutisoinnissa on korostettu nuorten lisääntyntä osuutta vakavissa väkivaltarikoksissa, mikä on herättänyt huolta niin yleisön kuin viranomaisten keskuudessa. Median raportoinnilla on merkittävä vaikutus yleiseen käsitykseen nuorten rikollisuudesta, ja se voi vaikuttaa sekä yhteiskunnalliseen keskusteluun että rikollisuuden ennaltaehkäisyyn liittyviin toimenpiteisiin. Uutisoinnin kautta saadaan ajankohtaista tietoa nuorten rikostrendeistä sekä väkivallanteiden muodoista ja niihin liittyvistä oheisrikoksista.

11.1 Kahdeksan syytä, miksi lapsista tuli Suomen yleisimpiä pahoinpitelijöitä – nuoret kertovat somen vääristä esikuvista - Yle.fi 16.05.2024

Anu Leena Hankaniemi ja Tapio Räihä kirjoittivat artikkelin Ylen verkkouutisiin, joka julkaistiin 16.5.2024. Artikkelin käsittelee nuorten keskuudessa yleistyneitä pahoinpitelyrikoksia ja syitä ilmiön taustalla. Nuorten tekemät väkivaltarikokset ovat yleistyneet huolestuttavasti Suomessa viime vuosina. Ylen uutinen käsittelee kahdeksan keskeistä syytä, jotka ovat vaikuttaneet alle 15-vuotiaiden pahoinpitelyiden määrän kasvuun. (Yle.fi, 2024.)

Tilastojen mukaan pahoinpitelyistä epäillyt ovat yhä nuorempia. Koulujen ja lasten kanssa työskentelevien ohjeistuksia on muutettu niin, että väkivaltatapauksista ilmoitetaan herkemmin viranomaisille. Esimerkiksi Tampereella poliisin puhutuksessa kävi viime vuonna 350 alle 15-vuotiaasta, kun edellisinä vuosina määrä oli 130–150. Rikosylikonstaapeli Mikko Pitkänen arvioi, että poliisin ennaltaehkäisevä toiminta on nykyään tutumpaa, mikä selittää osittain ilmoitusten lisääntymistä. (Yle.fi, 2024.)

Lapsiasiavaltuutettu Elina Pekkarinen on ollut huolissaan väkivallan yleistymisestä. Nuorten väkivalta tapahtuu usein ryhmissä ja siitä voi muodostua kierre, jossa väkivalta eskaloituu ja kostotoimet lisääntyvät. Nuoret saattavat varustautua teräaseilla tai kosta kiusaamisen vuoksi. Espoon Haukilahden yläkoulun oppilas Anna Tikkanen arvioi, että sosiaalisen median ja kaveripaineen vaikutus on merkittävä. (Yle.fi, 2024.)

Nuorten tekemien ryöstöjen määrä on kasvanut. Esimerkiksi Tampereella raportoitiin viime vuonna yhdeksän ryöstöä ja 14 ryöstön yritystä, joissa epäilty tekijä oli alle 15-vuotias. Nuoret ryöstävät ikätovereiltaan kalliita vaatteita, älylaitteita ja jopa kenkiä. Roadman-ilmiön yleistyminen on tuonut mukanaan väkivallan ihannointia ja nöyryyttämistä. (Yle.fi, 2024.)

Roadman ilmiöllä viitataan artikkelissa nuorisokulttuuriin ja katujengeihin, joissa nuoret omaksuvat rikollisesta elämäntyylistä ja väkivaltaisuudesta vaikutteita. Tämä ilmiö liittyy usein gangsta-kulttuurin ihannointiin, ja nuoret saattavat käyttää väkivaltaa ja ryöstöjä osoittaakseen rohkeuttaan ja kuuluvuuttaan ryhmään. Ilmiö on nähtävissä erityisesti nuorten keskuudessa, jotka käyttävät nyrkkirautoja, veitsiä ja muita teräaseita. Roadman-ilmiö on herättänyt huolta viranomaisten ja koulutoimijoiden keskuudessa, sillä se lisää nuorten väkivaltarikollisuutta ja uhkaa yleistä turvallisuutta. (Yle.fi, 2024.)

Sosiaalinen media voi lisätä nuorten väkivaltaisuutta näyttävien videoiden ja esikuvien kautta. Espoon Haukilahden yläkoulun oppilaat Max Lehtinen ja Matias Salmijoki sanovat, että sosiaalisessa mediassa näkyvä väkivalta voi vaikuttaa nuoriin negatiivisesti. Pekkarisen mukaan väkivaltavideoiden levittäminen ja hallussapito tulisi kriminalisoida. (Yle.fi, 2024.)

Koronapandemian aikana lapset ja nuoret kokoontuivat ilman aikuisten valvontaa ja viettivät enemmän aikaa verkossa. Tämä on näkynyt nuorten käyttäytymisessä lisääntyneenä väkivaltana. Nuorten joukossa on pieni määrä, joka syyllistyy vakaviin rikoksiin. Nuorisotutkimusseuran erikoistutkija Antti Kivijärvi sanoo, että eriarvoisuus ja polarisaatio ovat kasvaneet, mikä tarkoittaa, että rikokset kasaantuvat pienelle osalle nuorista. (Yle.fi, 2024.)

Monet vanhemmat kokevat uupumusta, mikä vaikuttaa heidän kykyynsä valvoa nuoriaan. Nuoret saattavat luisua rikolliseen maailmaan ilman vanhempien tukea ja valvontaa. Lisäksi sekä poliisi että lapsiasiavaltuutettu ovat huolissaan siitä, että nuorten tekemät rikokset ovat yhä vakavampia. Pahoinpitelyt ovat muuttuneet törkeämmiksi ja näpistykset ryöstöiksi. (Yle.fi, 2024.)

11.2 Kokosimme nuorten väkivaltatapaukset kartalle – vanhempien suhtautuminen teräaseisiin hämmästyttää poliisia – Yle.fi 9.3.2023

Tiina Karppi, Päivi Köngäs ja Katri Tihilä kirjoittivat Ylen verkkouutisiin artikkelin, joka käsittelee viime aikoina tapahtuneita nuorten väkivaltatapauksia Suomessa, erityisesti teräaseiden käytön yleistymistä. Artikkelin julkaistiin 9.3.2023 ja luettiin 25.07.2024.

Useat tapaukset Helsingissä, Oulussa ja Siilinjärvellä ovat nostaneet esiin huolen alaikäisten väkivaltarikollisuuden kasvusta. Esimerkiksi Vesalan peruskoulussa 13-vuotias tyttö puukotti oppitunnilla toista oppilasta, ja Oulussa tapahtui useita väkivallantekoja, joissa käytettiin teräaseita. Poliisi on huolissaan vanhempien suhtautumisesta teräaseisiin, sillä monet kyseenalaistavat koulujen oikeuden takavarikoida niitä oppilailta. (Yle.fi, 2023.)

Oulun poliisilaitoksen rikosylikonstaapeli Irmeli Korhonen kertoo, että teräaseiden, kuten puukkojen ja taittoveitsien, esiintyminen nuorten keskuudessa on lisääntynyt. Hän on hämmästyynyt vanhempien reaktioista, jotka kyseenalaistavat koulujen toimet aseiden poistamisessa oppilailta. Lapsiasiavaltuutettu Elina Pekkarisen mukaan teräaseiden hallussapitoa käytetään usein itsepuolustukseen, mutta se lisää myös niiden käytön riskiä. (Yle.fi, 2023.)

Nuorten väkivaltarikoksiin liittyy yhä useammin sosiaalisen median käyttö. Videoita pahoinpitelyistä jaetaan alustoilla, mikä voi yllyttää muita rikoksiin. Pekkarinen huomauttaa, että tämä voi johtaa copycat-ilmiöön, jossa nuoret jäljittelevät näkemäänsä väkivaltaa. (Yle.fi, 2023.)

Helsingin poliisilaitoksen rikoskomisario Marko Forss toteaa, että nuorten väkivaltarikosten lisääntyminen on ollut nähtävissä vuodesta 2015 alkaen. Vaikka lievempiä väkivaltarikoksia ilmoitetaan herkemmin, myös vakavien väkivallanteiden määrä on kasvanut, erityisesti koronavuosina 2020–2021. Forss korostaa, että nuorten saama tuki päihde- ja mielenterveysongelmiin sekä koulunkäyntiin vaikuttaa merkittävästi heidän käyttäytymiseensä. (Yle.fi, 2023.)

Poliisi ja lapsiasiavaltuutettu painottavat ennaltaehkäisevien toimien ja moniammatillisen yhteistyön merkitystä nuorten väkivaltarikosten vähentämisessä. On tärkeää, että nuorille tarjotaan tukea ja ohjausta, jotta he eivät ajautuisi rikollisille poluille. Myös vanhempien tulisi olla tietoisia nuorten kantamien teräaseiden riskeistä ja puuttua tilanteisiin aktiivisesti. (Yle.fi, 2023.)

11.3 ”Nuole mun kenkää!” – Yle.fi 24.9.2023

Mari Jäntin kirjoittaa artikkeli kuvaa nuorten väkivallan lisääntymistä ja sen dokumentointia viestipalvelu Telegramin julkisilla kanavilla. Artikkelin on julkaistu Yle:n verkkouutisissa 24.09.2023. Videot, joita nuoret jakavat, sisältävät raakoja pahoinpitelyjä ja väkivallalla uhkailua. Esimerkiksi

eräässä videossa 10–13-vuotias poika pahoinpitelee toista poikaa ja uhkaa tätä puukolla. (Yle.fi, 2023.)

Poliisi sai vihjeitä näistä videoista elokuun alussa kansalaisten ilmoitusten perusteella. Keskusrikospoliisin viestintäpäällikkö Antti Hyyryläinen kertoi, että kanavalla oli artikkelin julkaisun aikaan noin 17 000 tilaajaa ja 450 videota. Videoita on kuvattu eri vuodenaikoina ja eri puolilla Suomea, kuten ostoskeskuksissa, koulujen pihilla ja kaduilla. (Yle.fi, 2023.)

Videoissa näkyy sekä poikia että tyttöjä, ja ne sisältävät useimmiten nöyryytystä, kuten pakottamista polvistumaan ja pyytämään anteeksi. Eräissä videoissa nuoret joutuvat nuolemaan kenkää tai makaamaan maassa. Yle katsoi kaikki videot ja haastatteli useita ryhmän jäseniä. Usein väkivalta näytetään arkipäiväisenä, ja katsojat kommentoivat videoita rasistisesti tai halventavasti. (Yle.fi, 2023.)

Poliisi on huolissaan ilmiön laajuudesta ja siitä, että nuoret osallistuvat väkivaltaisiin tekoihin hakien valtaa ja suosiota. Vaikka suurin osa nuorista voi hyvin, pienellä osalla on vakavia ongelmia, ja heidän osallistumisensa tällaisiin tekoihin voi johtaa syvempään syrjäytymiseen. Hyyryläinen ja nuorisotyön johtaja Tiina-Liisa Vehkalahti korostavat, että nuorten empatiakyky ja impulssikontrollointi eivät ole yhtä kehittyneitä kuin aikuisilla, mikä voi osaltaan selittää heidän toimintaansa. (Yle.fi, 2023.)

11.4 ”Sitten minäkin pamautin” – Yle.fi 1.7.2024

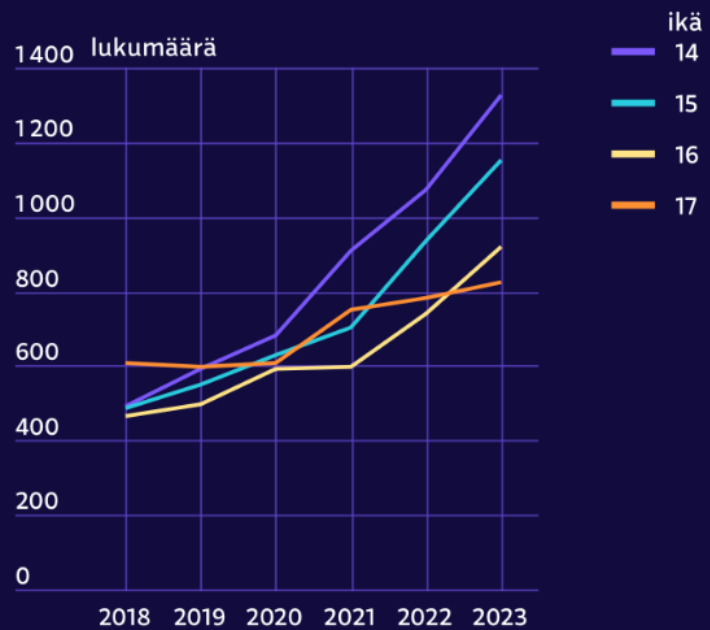
Jonna Karjalainen kirjoitti Ylellä 1.7.2024 artikkelin, jossa nuorten pahoinpitelyrikoksia Suomessa. Artikkelissa tarkastellaan alaikäisten tekemiä väkivaltarikoksia, ja erityisesti tapausta, jossa 15-vuotias Elias joutui oikeuteen pahoinpitelystä. Elias selittää, että tilanteen laukaisi kaveripaine ja halu osoittaa rohkeutta. Tämä johti riitaan ja väkivaltaiseen käytökseen, jonka seurauksena Elias sai tuomion. (Yle.fi, 2024.)

Tilastokeskuksen mukaan alle 15-vuotiaiden tekemiksi epäiltyjen pahoinpitelyjen määrä on kasvanut vuodesta 2019 lähtien. Vuosina 2021–2023 ilmoitettuihin pahoinpitelyihin epäiltyjen yleisin ikä oli 14 vuotta. Tämän nousun taustalla ovat viranomaisten tiukemmat ohjeet koulujen kiusaamis- ja väkivaltatapauksista sekä laajentunut ilmoitusvelvollisuus lasten kanssa työskenteleville. (Yle.fi, 2024.)

Tietoon tulleiden pahoinpitelyrikosten ikäjakauma aikavälillä 2018–2023

Rikoksiin syylliseksi epäillyt

Lähde: Tilastokeskus,
grafiikka: Miia Anttila / Yle

Usein nuorten väkivalta on kytköksissä kaveripaineeseen, riitoihin ja aiempien kaunojen selvittelyyn. Tuomiot voivat olla päiväsakkoja tai ehdollista vankeutta, ja niihin liittyy myös korvauksia uhrin kivusta ja särystä. Elias joutui maksamaan tuhansien eurojen korvauksia, mikä tuli hänelle yllätyksenä. Elias on käsitellyt tekojaan ja niiden seurauksia kuraattorin ja tukihenkilön kanssa, mikä on auttanut häntä ymmärtämään tekojen taustalla olevia syitä. Hän haaveilee tulevaisuudessa työskentelevänsä nuorten parissa auttaakseen heitä vaikeissa elämäntilanteissa. (Yle.fi, 2024.)

Nuorten väkivallalle on monia motiiveja, kuten somepilkka, vanhojen riitojen selvittely, tai anastustilanteet. Pahoinpitelyt tapahtuvat usein koulujen pihilla, julkisissa paikoissa ja lastensuojeluyksiköissä. Nuoret käyttävät väkivaltaa toisia nuoria ja myös aikuisia, kuten opettajia ja lipuntarkastajia, kohtaan. Artikkelin korostaa, että nuorten väkivaltarikosten taustalla on usein syviä henkilökohtaisia ja sosiaalisia ongelmia, ja nuorten auttaminen edellyttää moniammatillista yhteistyötä ja ennaltaehkäiseviä toimia. (Yle.fi, 2024.)

12 TILASTOT

Tilastot kerättiin kokonaisuudessaan Tilastokeskuksen StatFin-järjestelmästä sekä Poliisin tulostietojärjestelmä PolStat:sta. Varhaisessa vaiheessa huomattiin, että Poliisin järjestelmä toimii käyttötarkoitukseen paremmin ja on hakuominaisuuksiltaan kattavampi ja tarkempi. Työhön nostettiin mukaan myös yksittäinen StatFin:n tilasto, jotta tilastojen keräämisen erot voitaisiin nostaa esille.

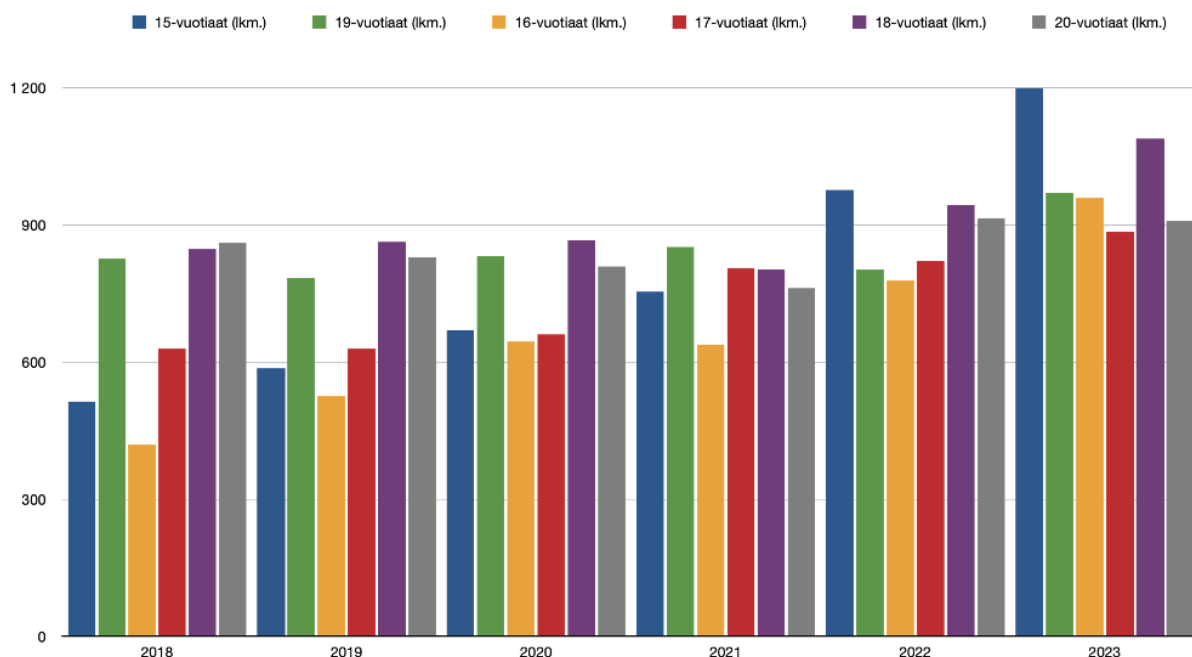
Tilastokeskuksen tilastot haettiin rikos- ja pakkokeinotilastojen alta, ja muuttujiksi valittiin epäillyn tekijän iäksi 15–20 vuotta, rikoksen tekopaikaksi koko Suomi, tapahtuma-ajaksi vuodet 2018–2023 sekä rikoksiksi kaikki rikoslain 21 luvun teot. Tekoja olisi haluttu jaotella tarkemmin sekä yksilöidä tiettyjä nimikkeitä, mutta tämä ei ollut järkevästi toteutettavissa StatFin:n kautta. Tilastokeskuksen tilastojen koettiin yleisesti olevan haastavampia rajoittaa ja määrittää muuttujia, kuin PolStat:n kautta.

PolStat - järjestelmää lähdettiin lähestymään samalla tavalla kuin StatFin:iä. Järjestelmä toimii kuitenkin erilaisella ohjelmistopohjalla, joten ensin valittiin rikosten tyyppi, eli tässä tapauksessa jälleen rikoslain luvun 21 rikokset. Tämän jälkeen päästiin valitsemaan tekoalue, johon otettiin Kanta-Häme ja tarkennettiin Hämeenlinnan, Riihimäen ja Forssan poliisiasemien alueet. Epäiltyjen rikoksentekijöiden iäksi saatiin valittua vain ikävälit 15–17 sekä 18–20, eikä yksittäisiä ikävuosia. Kuitenkin kun tilaston avasi, pystyi ikäjakauma klikkaamalla porautumaan tilastoon niin, että sivulle avautui valittu ikäjakauma avattuna per ikävuosi.

12.1 Ilmoitettujen nuorten väkivaltarikosten kokonaismäärä suomessa

Ensimmäisenä haettiin Tilastokeskuksen StatFin-järjestelmästä tilasto, jossa kuvataan nuorten väkivaltarikosten kokonaismäärä valitulla 2018–2023 aikavälillä. Muuttujiksi tilaston rakentamiseen valittiin koko Suomen alueen, ikäryhmät 15–20-vuotiaat sekä rajasimme tulokset vuosilta 2018–2023.

Tilastossa luvut 15–20 kuvaavat epäillyn rikoksentekijän ikää ja pystyakselilla kuvataan poliisille ilmoitettujen väkivaltarikosten määrää. StatFin-järjestelmässä ei pystytty rajaamaan rikosnimikkeitä yksittäisten nimikkeiden mukaan, vaan saatiin rajattua pelkästään rikoslain 21-luvun alla olevat nimikkeet yhtenä muuttujana.

	15-vuotiaat (lkm.)	16-vuotiaat (lkm.)	17-vuotiaat (lkm.)	18-vuotiaat (lkm.)	19-vuotiaat (lkm.)	20-vuotiaat (lkm.)
2018	513	419	629	846	826	861
2019	587	526	629	863	784	830
2020	670	645	660	865	831	808
2021	753	638	806	803	852	762
2022	976	779	822	943	802	914
2023	1 199	958	884	1 088	969	908

Lähde: PoliStat Grafiikka: Saana Viitanen

Vuonna 2018 koko Suomessa oli StatFinin mukaan 15–20-vuotiaiden tekemiä väkivaltarikoksia yhteensä 4 094 kappaletta. Vertailun viimeisenä vuonna 2023 niitä oli 6 006 kappaletta. Nousua kokonaismäärässä on siis tapahtunut 46,70 %.

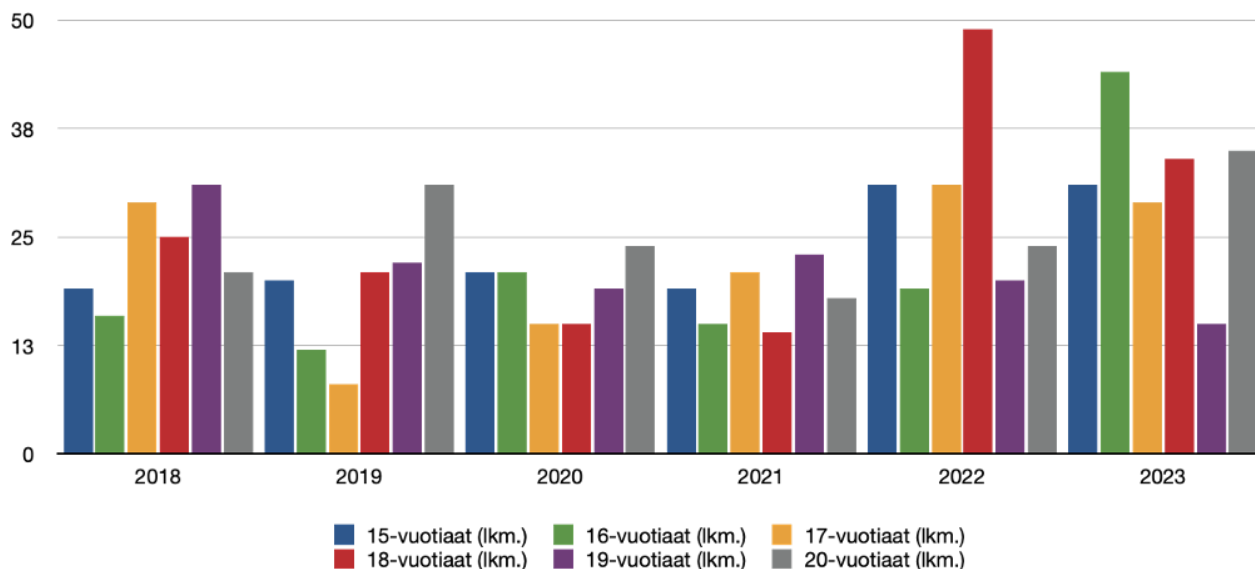
Vaikka väkivaltarikosten määrä on kokonaisuudessaan noussut kuuden vuoden aikana, on yksittäisiä notkahduksia nähtävissä. Vuonna 2019 19-vuotiaiden osalta määrä on laskenut noin 5 % ja 20-vuotiaiden osalta 3,6 %. Kuitenkin vain 20-vuotiaiden osalta lasku on jatkunut vielä seuraavanakin vuonna, jolloin laskua edelliseen on tapahtunut vielä 2,65 % ja vielä lisää vuonna 2021, jolloin laskua on tullut 5,69 %. Kokonaisuudessaan väkivaltarikosten määrä on siis laskenut vuodesta 2018 vuoteen 2021 mennessä 11,50 %.

Myös 18-vuotiaiden kohdalla pieni yksittäinen lasku näkyy vuonna 2021, jolloin edelliseen vuoteen verrattuna määrä on laskenut hieman yli 7 %.

Suurinta kasvua väkivaltarikosten määrässä on nähtävissä 15-vuotiaiden tekemien rikosten osalta. Nousu vuodesta 2018 vuoteen 2023 on ollut kokonaisuudessaan 133,7 %. Tilastossa nousee myös 16-vuotiaiden palkki, jossa kasvua on kokonaisuudessaan tullut 128,6 %.

16-vuotiaiden jälkeen tilastojen mukaan määrän kasvu alkaa hidastumaan asteittain. 17-vuotiailla määrä on kasvanut vuosien aikana enää 40,5 %, 18-vuotiailla 28,6 % ja 19-vuotiaiden kohdalla 17,3 %. Pienin nousu näkyy tilastojen toisessa ääripäässä 20-vuotiailla, joilla kokonaiskasvu on ollut vain 5,5 %.

12.2 Kanta-Häme kokonaismäärä

	15-vuotiaat (lkm.)	16-vuotiaat (lkm.)	17-vuotiaat (lkm.)	18-vuotiaat (lkm.)	19-vuotiaat (lkm.)	20-vuotiaat (lkm.)
2018	19	16	29	25	31	21
2019	20	12	8	21	22	31
2020	21	21	15	15	19	24
2021	19	15	21	14	23	18
2022	31	19	31	49	20	24
2023	31	44	29	34	15	35

Lähde: PolStat Grafiikka: Saana Viitanen

Kanta-Hämeessä 15-vuotiaiden tekemien rikosten määrä on kasvanut suhteellisen tasaisesti vuosien 2018 ja 2023 välillä. Kokonaisuudessaan rikosten määrä on noussut merkittävästi, yhteensä 63,1 % kuuden vuoden aikana. Ainoa poikkeus tässä tasaisessa kasvussa nähtiin vuonna 2019, jolloin rikosten määrä laski hieman, tarkalleen kahdella rikoksella edelliseen vuoteen verrattuna. Kuitenkin vuonna 2020 rikosten määrä kasvoi jyrkästi, yli 60 %, mikä osoittaa selkeää nousutrendiä tässä ikäryhmässä. Tämä jatkuva kasvu herättää huolta nuorten rikollisuuden kehittymisestä alueella.

16-vuotiaiden osalta rikosten määrä on kasvanut vielä dramaattisemmin, kokonaiskasvun ollessa huimat 175 % vuosien 2018 ja 2023 välillä. Vaikka vuosina 2019 ja 2021 nähtiin yksittäisiä rikosten

määrän vähenemisiä, nämä olivat tilapäisiä muutoksia. Näiden vuosien jälkeen rikosten määrä on jälleen noussut merkittävästi. Eriyisen huomattava piikki nähtiin vuonna 2023, jolloin rikosten määrä nousi yli 131 % edelliseen vuoteen verrattuna. Tämä voimakas nousu herättää kysymyksen siitä, onko kyseessä yksittäinen poikkeus vai jatkuuko tämä trendi tulevaisuudessakin.

17-vuotiaiden kohdalla rikosten määrä on vaihdellut huomattavasti vuosien aikana. Kokonaiskuvassa rikosten määrä on kuitenkin pysynyt melko tasaisena. Vuonna 2022 nähtiin kymmenen rikoksen lisäys edelliseen vuoteen verrattuna, mutta vuonna 2023 määrä lähti jälleen laskuun. Tämä osoittaa, että vaikka vaihtelua on, ei selkeää kasvutrendiä ole havaittavissa.

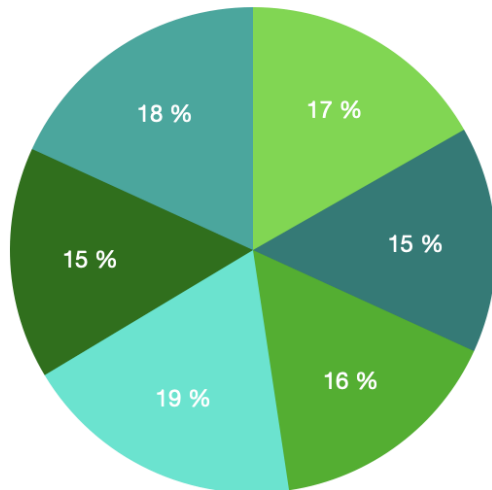
18-vuotiaiden tekemien väkivaltarikosten määrä väheni ensin merkittävästi, laskien 44 % vuodesta 2018 vuoteen 2021. Tämä laskutrendi katkesi kuitenkin vuonna 2022, jolloin rikosten määrä kasvoi huomattavasti, peräti 250 % kyseisen vuoden aikana. Tämä yksittäinen piikki osoittaa mahdollisesti tilapäisen kasvun, sillä jo vuonna 2023 rikosten määrä laski jälleen yli 30 % edellisvuoteen verrattuna. Tämä osoittaa, että 18-vuotiaiden kohdalla rikosten määrä saattaa vaihdella huomattavasti vuodesta toiseen ilman selkeää pitkän aikavälin trendiä.

Toisin kuin muilla ikäryhmillä, 19-vuotiaiden osalta rikosten määrä on laskenut enemmän tai vähemmän tasaisesti koko tarkastelujakson ajan. Vuodesta 2018 alkaen rikosten määrä on vähentynyt yli 51 %. Merkittävien pudotus tapahtui vuosien 2018 ja 2019 välillä, jolloin rikosten määrä laski yli 29 %. Tämä jatkuva laskutrendi 19-vuotiaiden kohdalla viittaa siihen, että tässä ikäryhmässä on onnistuttu tehokkaasti vähentämään rikollisuutta.

20-vuotiaiden osalta rikosten määrä on vaihdellut huomattavasti vuosien välillä ilman selkeää nousu- tai laskusuuntaa. Kuitenkin tarkastelujakson kokonaisuudessa määrä on noussut 66 %. Eriyisen suuria nousuja nähtiin vuosina 2019 ja 2023, jolloin rikosten määrä kasvoi yli 46 % ja 45 % edelliseen vuoteen verrattuna. Tämä vaihtelu osoittaa, että vaikka kokonaismäärä on kasvanut, kehitys ei ole ollut johdonmukaista ja siihen ovat vaikuttaneet todennäköisesti useat erilaiset tekijät.

12.2.1.1 Ympyrädiagrammi

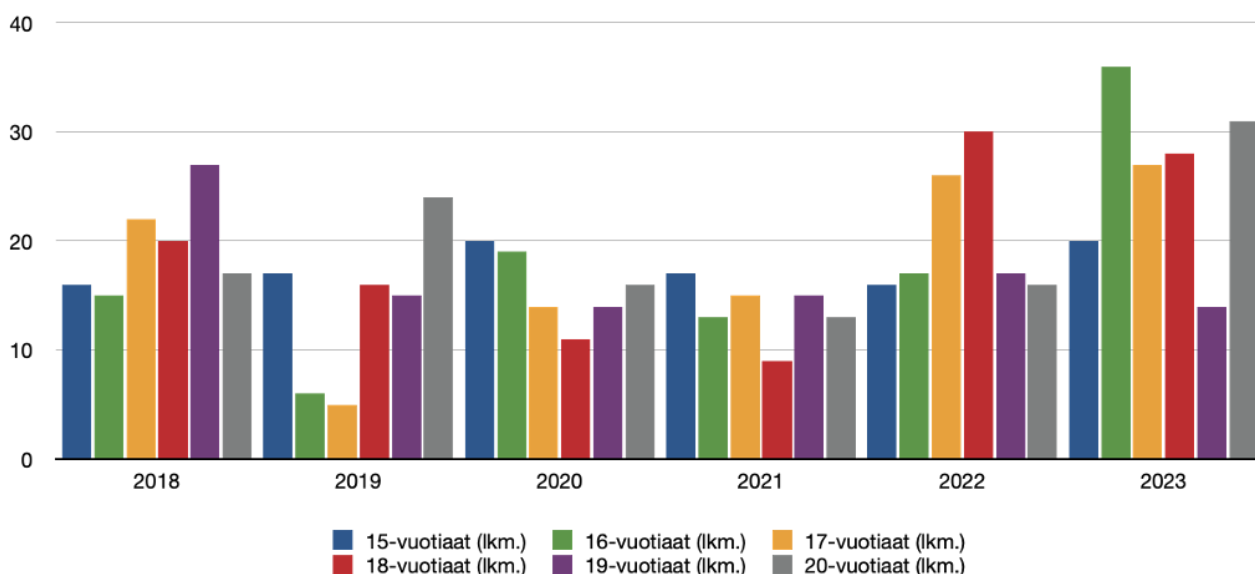
15-vuotiaat 16-vuotiaat 17-vuotiaat 18-vuotiaat
19-vuotiaat 20-vuotiaat

Lähde: PolStat Grafiikka: Saana Viitanen

Ympyrädiagrammiin kuvattiin, miten eri ikäluokkien osuus kokonaismäärästä jakautuu kuuden vuoden tarkastelujaksolla. Yleisesti ottaen voidaan huomata, että pienimmän osuuden Kanta-Hämeen nuorten henkeen ja terveyteen kohdistuneista rikoksista muodostavat 16- ja 19-vuotiaat, joiden osuudet ovat 15 %. Prosentuaalisesti eniten väkivaltarikoksia tehdään 18-vuotiaiden toimesta, joiden osuus kokonaismäärästä on 19 %.

12.3 Kanta-Häme miehet

	15-vuotiaat (lkm.)	16-vuotiaat (lkm.)	17-vuotiaat (lkm.)	18-vuotiaat (lkm.)	19-vuotiaat (lkm.)	20-vuotiaat (lkm.)
2018	16	15	22	20	27	17
2019	17	6	5	16	15	24
2020	20	19	14	11	14	16
2021	17	13	15	9	15	13
2022	16	17	26	30	17	16
2023	20	36	27	28	14	31
Yhteensä	106	106	109	114	102	117

Lähde: PolStat Grafiikka: Saana Viitanen

Kokonaisvertailun jälkeen paneuduttiin rikosten määrän muutoksiin sukupuolen perusteella. Muut muuttujat pidettiin samoina, mutta sukupuoli lisättiin erottelevaksi tekijäksi. Kokonaisuudesta pysyttiin heti näkemään, että Kanta-Hämeen alueella väkivaltarikoksia tehdään yleisemmin miesten toimesta. Esimerkiksi vuoden 2020 osalta nuorten miesten todettiin syyllistyneen yli 80 %:iin koko Kanta-Hämeen nuorten tekemistä henkeen ja terveyteen kohdistuneista rikoksista. Nuorten miesten havaittiin siis syyllistyvän väkivaltaa sisältäviin rikoksiin noin neljä kertaa useammin kuin naisten.

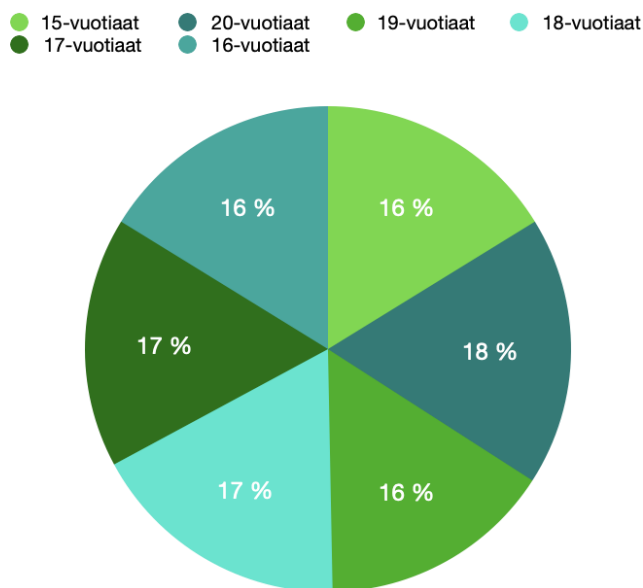
Muutokset kulkevat samassa syklissä koko Kanta-Hämettä koskevien rikosten määrän muutosten mukana. Suurimmat pudotukset määrässä on nähtävissä 16- ja 17-vuotiaiden kohdalla vuonna 2019. Yksittäisenä vuonna 16-vuotiaiden kohdalla väkivaltarikokset laskivat 60 % edelliseen vuoteen, kun taas 17-vuotiaiden kohdalla lasku oli hieman yli 77 %. Kuitenkin samaan aikaan ainoa

ikäryhmä, jolla rikosten määrä on kyseisenä vuonna kasvanut, ovat 20-vuotiaat. Heidän osaltaan väkivaltarikosten määrä on noussut hieman yli 41 % edeltävään vuoteen verrattuna.

Vuonna 2022 nähdään kokonaismäärää kuvaavaa diagrammia muotoileva nousu 17–18-vuotiaiden kohdalla. Kyseisenä vuonna väkivaltarikosten määrä on noussut 17-vuotiailla 53,3 % ja 18-vuotiailla yli 233 %. Muilla ikäryhmillä vastaavia harppauksia, tai edes niitä lähenteleviä nousuja, ei kuitenkaan näy.

Vuoden 2022 jälkeen 17–18-vuotiaiden henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset ovat myös jääneet verrattain korkealle tasolle ainakin vuonna 2023. Huomionarvoista on se, että 16-vuotiaat ovat nousseet rikosten määrässä hieman perässä, nostaen rikostensa määrää vuodesta 2022 vuoteen 2023 yli 111 %. Samalla välillä myös 20-vuotiaat ovat lähes tuplanneet henkeen ja terveyteen kohdistuvien rikosten määrän omalta osaltaan, nostaen määrää yhden vuoden aikana noin 94 %.

12.3.1.1 Ympyrädiagrammi - miehet

Lähde: PolStat Grafiikka: Saana Viitanen

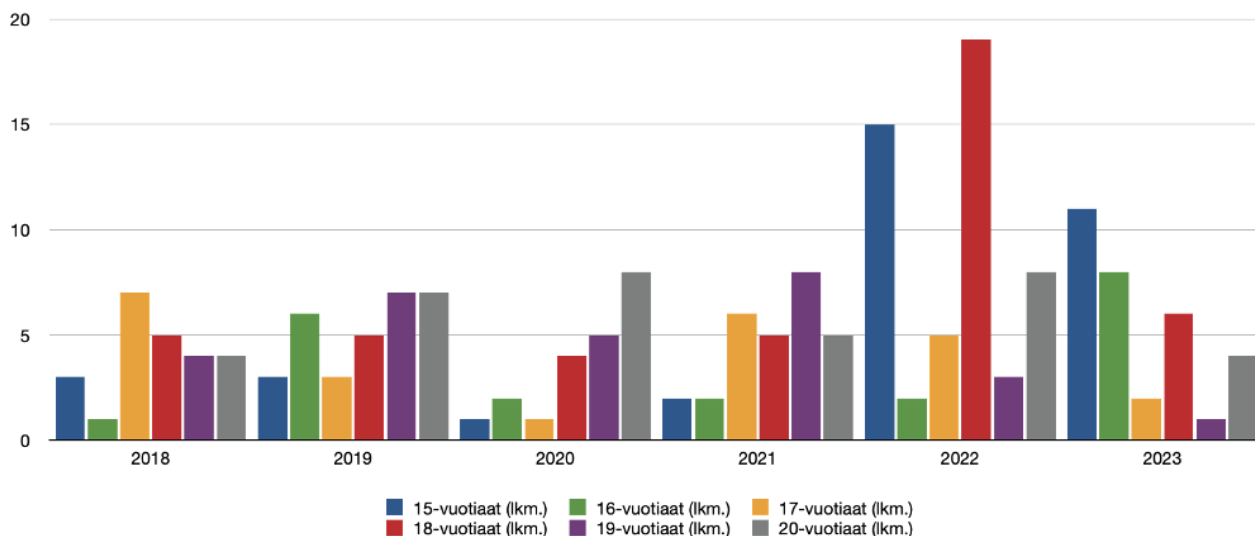
Ympyrädiagrammilla pystytään kuvaamaan väkivaltarikosten jakautumista prosentuaalisesti eri ikäluokille koko tutkittavan ajanjakson aikana. Tämä visuaalinen esitystapa tarjoaa selkeämmän kuvan siitä, miten eri ikäryhmät ovat osallistuneet henkeen ja terveyteen kohdistuviin rikoksiin Kanta-

Hämeen alueella. Analysoimalla diagrammia nähdään, että nuorten miesten tekemät rikokset jakautuvat melko tasaisesti kuuden ikävuoden (15–20 vuotta) välille, mikä osoittaa, että väkivaltainen käyttäytyminen ei ole rajoittunut vain tiettyyn ikäryhmään, vaan se on laajemmalle levinnyt ilmiö tässä populaatiossa.

Prosenttiosuuksien tarkastelu paljastaa kuitenkin eroja eri ikäryhmien välillä. Teon ajankohtana 15-, 16- ja 19-vuotiaat nuoret miehet ovat tehneet vähemmän väkivaltarikoksia verrattuna muihin ikäryhmiin, mikä voi viitata siihen, että näillä ikäluokilla on joko vähemmän altistusta tai vähemmän taipumusta väkivaltaiseen käyttäytymiseen tutkittavana ajanjaksona. Toisaalta suurin osuus väkivaltarikoksista on keskittynyt 20-vuotiaisiin nuoriin miehiin, mikä saattaa johtua monista tekijöistä, kuten lisääntyneestä altistuksesta riskitekijöille, ryhmäpaineesta tai heidän sosiaalisen asemansa muutoksista.

17- ja 18-vuotiaiden nuorten miesten osuudet ovat tasan 17 % kokonaismäärästä, mikä sijoittaa heidät tilastollisesti väliin. Tämä saattaa viitata siihen, että nämä ikäryhmät ovat kriittisessä vaiheessa, jossa riski syyllistyä väkivaltarikoksiin on erityisen suuri. Näiden ryhmien tarkempi analyysi voisi paljastaa, onko heidän käyttäytymiseensä vaikuttanut esimerkiksi koulutuksen päättymisvaihe, itsenäistymispaineet tai muut sosiaaliset tekijät.

12.4 Kanta-Häme naiset

	15-vuotiaat (lkm.)	16-vuotiaat (lkm.)	17-vuotiaat (lkm.)	18-vuotiaat (lkm.)	19-vuotiaat (lkm.)	20-vuotiaat (lkm.)
2018	3	1	7	5	4	4
2019	3	6	3	5	7	7
2020	1	2	1	4	5	8
2021	2	2	6	5	8	5
2022	15	2	5	19	3	8
2023	11	8	2	6	1	4
Yhteensä	35	21	24	44	28	36

Lähde: PolStat Grafiikka: Saana Viitanen

Henkeen ja terveyteen kohdistuneiden rikosten määrä Kanta-Hämeen nuorten naisten osalta on kokonaisuudessaan huomattavasti maltillisempi kuin miesten. Kuitenkaan väkivaltarikosten nousu ei etene täysin yhteneväisessä suhteessa tai samassa syklistä miesten rikosten kanssa.

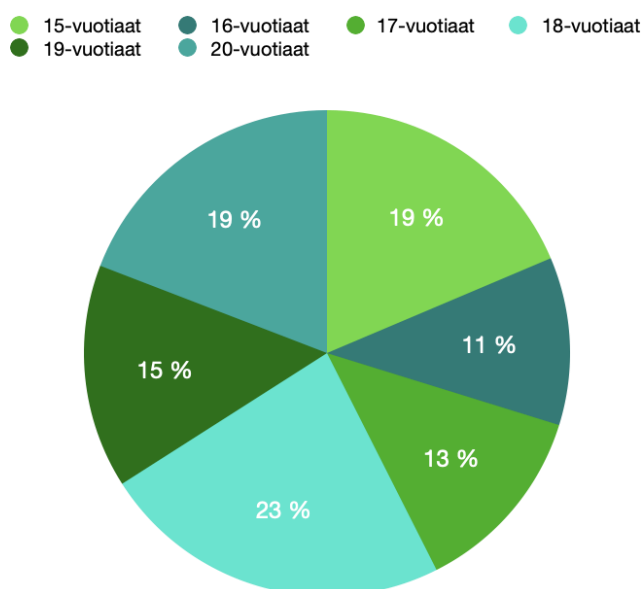
Erityisen mielenkiintoinen kehitys on havaittavissa 15-vuotiaiden tyttöjen kohdalla vuonna 2022. Edeltävien neljän vuoden aikana 15-vuotiaat tytöt ovat syylistyneet yhteensä yhdeksän kertaa henkeen ja terveyteen kohdistuneisiin rikoksiin. Kuitenkin pelkästään vuonna 2022 näitä rikoksia oli jo 15 kappaletta. Tämä merkitsee yli 66 prosentin kasvua verrattuna neljän edeltävän vuoden yhteismäärään ja huikeaa 650 prosentin nousua verrattuna pelkästään vuoteen 2021, jolloin epäiltyjä rikoksia oli vain kaksi kappaletta.

Samankaltaista huomattavaa nousua näkyy myös 18-vuotiaiden kohdalla vuonna 2022. Tämän ikäryhmän osalta rikosten määrä kasvoi 280 prosenttia vuodesta 2021 vuoteen 2022. Kuitenkin jo vuonna 2023 määrä on laskenut takaisin alle kymmeneen rikokseen, mikä merkitsee yli 68 prosentin laskua.

Tämä nousutrendi vuonna 2022 ei kuitenkaan toistu muissa ikäryhmissä. Esimerkiksi 19-vuotiaiden kohdalla rikosten määrä laski merkittävästi, vuoden 2021 kahdeksasta rikoksesta vuoden 2022 kolmeen rikokseen, mikä tarkoittaa yli 62 prosentin laskua.

On tärkeää huomata, että minkään ikäryhmän kohdalla ei voida varmuudella sanoa, että rikosten määrä olisi kokonaisuudessaan nousussa. Kaikissa ryhmissä on nähtävissä sekä nousuja että laskuja, toisissa enemmän ja toisissa vähemmän. Nousupisteet eivät myöskään seuraa toisiaan, eli mitään yksiselitteistä trendiä on vaikea määrittää. Kuitenkin voidaan todeta sama, kuin jo Kanta-Hämeen kokonaismäärää tarkisteltaessa; vuonna 2022 on tapahtunut jotain mikä aiheuttaa tiettyjen ikävuosien huiman harppauksen henkeen ja terveyteen kohdistuvien rikosten osalta.

12.4.1.1 Ympyrädiagrammi - naiset

Lähde: PoliStat Grafiikka: Saana Viitanen

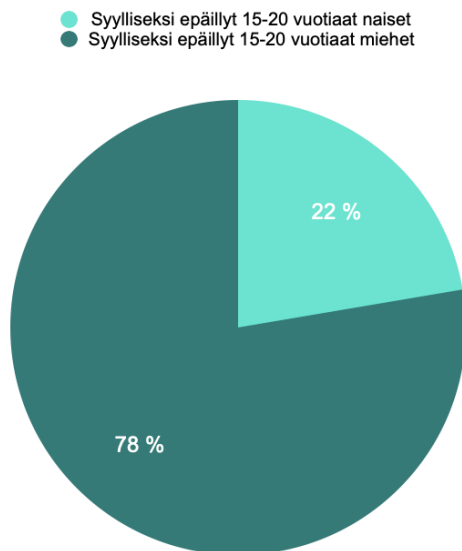
Ympyrädiagrammilla kuvataan henkeen ja terveyteen kohdistuvien rikosten jakaumaa prosentuaalisesti eri ikäluokkien välillä. Toisin kuin kokonaiskuvassa, jossa rikosten määrät jakautuivat tasaisesti eri ikävuosien välillä, naisten osalta voidaan havaita selkeämpää vaihtelua. Tämä osoittaa, että tiettyjen ikäryhmien nuoret naiset syyllistyvät huomattavasti useammin henkeen ja terveyteen kohdistuviin rikoksiin kuin toiset.

Prosenttien perusteella 16-vuotiaat tytöt syyllistyvät 11 % kaikista nuorten naisten tekemistä henkeen ja terveyteen kohdistuneista rikoksista. Samaan aikaan 18-vuotiaiden osuus on 23 %. Tämä

tarkoittaa, että 18-vuotiaat tytöt syylistyvät noin 2 kertaa useammin henkeen ja terveyteen kohdistuviin rikoksiin verrattuna 16-vuotiaisiin tyttöihin. Tämä huomattava ero osoittaa, että ikä voi olla merkittävä tekijä rikoksiin syylistymisen todennäköisyydessä.

18-vuotiaiden jälkeen seuraavaksi suurimmat osuudet löytyvät 15- ja 20-vuotiaiden nuorten naisten ryhmistä, joilla kummallakin on yhtenevä 19 % osuus. Tämä viittaa siihen, että sekä aivan nuorimmat että hieman vanhemmat ikäluokat ovat myös merkittävästi mukana näissä rikoksissa. Tällainen ikäjakauma voi heijastaa tiettyihin elämänvaiheisiin liittyviä riskejä ja haasteita, jotka voivat altistaa nuoria naisia rikolliselle käyttäytymiselle.

12.5 Vertailu naisten ja miesten välillä

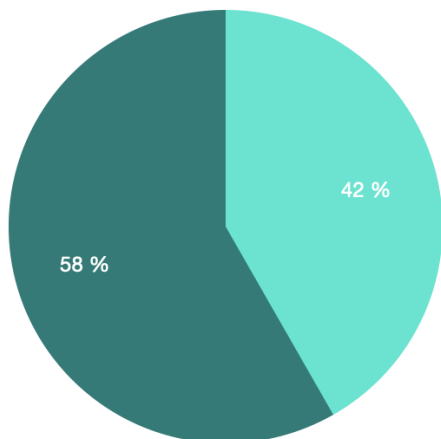
Lähde: PolStat Grafiikka: Saana Viitanen

Kokonaisuudessaan 15–20 –vuotiaat miehet ovat syylistyneet vuosien 2018–2023 aikana 654 kertaa johonkin rikoslain 21 luvun rikokseen. Naisilla vastaava luku on 188 kappaletta. Miehet ovat siis syylistyneet noin 3,5 kertaa useammin henkeen ja terveyteen kohdistuneisiin rikoksia kuin naiset.

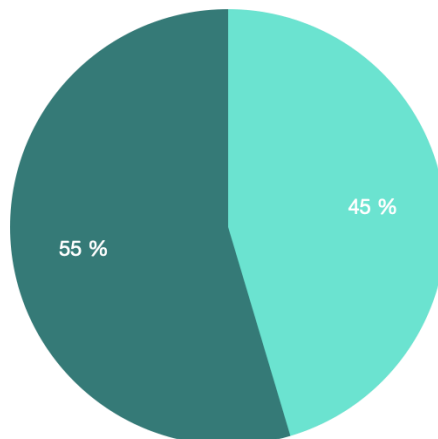
Kuitenkin tarkastellessa aiempien kappaleiden pylväsdiagrammeja, voidaan todeta naisten ja miesten tekemien rikosten määrän muutosten liikkuvan samoissa sykleissä ikävuosien sisällä. Esimerkiksi vuoden 2022 aikana saman kaltainen nousu on nähtävissä niin 18-vuotiaille nuorilla naisilla kuin miehilläkin. Voidaan siis päätellä nuorten rikostrendien jollain tapaa liikkuvan samassa syklistä, kuitenkin eri volyymillä sukupuolesta riippumatta.

12.6 Täysi-ikäiset verrattuna alaikäisiin

● Syylliseksi epäillyt 15-17-vuotiaat ● Syylliseksi epäillyt 18-20-vuotiaat ● Syylliseksi epäillyt 15-17-vuotiaat ● Syylliseksi epäillyt 18-20-vuotiaat

Lähde: StatFin Grafiikka: Saana Viitanen

Lähde: PolStat Grafiikka: Saana Viitanen

Kanta-Hämeen alueella nuorten väkivaltatilastoissa näkyy selkeästi täysi-ikäisten korostunut asema väkivaltarikosten tekijöinä. Prosenttiosuudet voivat vaihdella hieman sen mukaan, mitä tietokantaa käytetään. Kuten aiemmin todettiin tähän syynä, on että tietokannat perustuvat erilaisiin tietopohjiin ja niissä käytetään erilaisia tiedonkeruumenetelmiä. Kuitenkin erot prosenttiosuuksissa ovat melko pieniä, riippumatta siitä, mitä tietokantaa käytetään.

13 TILASTOJEN ANALYSOINTI

Henkeen ja terveyteen kohdistuneita rikoksia Kanta-Hämeen alueella vuosina 2018–2023 analysoitaessa havaittiin rikosten määrän vaihtelevan eri ikäryhmissä. Tilastot osoittavat, että joissakin ikäryhmissä väkivaltarikokset ovat lisääntyneet, kun taas toisissa ikäryhmissä rikosten määrä on laskenut. Tämä vaihtelevuus eri ikäluokkien välillä voi tarjota tärkeää tietoa siitä, milloin ja miksi tietyt nuoret ovat alttiimpia väkivaltarikollisuudelle.

Yksi keskeinen havainto oli, että väkivaltarikosten määrä ei ole kasvanut lineaarisesti iän myötä. Esimerkiksi vuoden 2018 15-vuotiaat eivät syylistyneet yhtä moniin rikoksiin täytettyään 20-vuotta vuonna 2023. Tämä viittaa siihen, että rikoksiin puuttuminen on ollut tehokasta, ja väkivaltarikosten määrä on vähentynyt nuorten aikuistuessaa. Myös yhteiskunnalliset muutokset ja elinympäristön

vaihtuminen, kuten siirtyminen peruskoulusta jatko-opintoihin tai työelämään, voivat selittää rikosten vähentymisen. Tämä siirtymävaihe on usein kriittinen, sillä nuorten elämässä tapahtuu monia muutoksia, jotka voivat joko lisätä tai vähentää heidän alttiuttaan rikollisuuteen. Kun nuori siirtyy koulumaailmasta työelämään tai opiskeluun, hänen sosiaalinen ympäristönsä ja päivittäinen rytminsä muuttuvat, mikä voi vähentää mahdollisuuksia tai houkutusta väkivaltaiseen käyttäytymiseen.

Tarkasteltaessa mahdollisia syitä rikosten vähenemiselle tietyissä ikäryhmissä, esiin nousevat nuorten elämäntilanteen muutokset. Siirtyminen työelämään tai jatko-opintoihin voi vaikuttaa merkittävästi nuorten käyttäytymiseen, vähentäen heidän alttiuttaan rikollisuuteen. Lisäksi yhteiskunnalliset ja perheiden sosioekonomiset olosuhteet vaikuttavat rikollisuuteen. Esimerkiksi, jos nuori löytää merkityksellisen työn tai pääsee osaksi opintoyhteisöä, hänen mahdollisuutensa ja motivaationsa osallistua rikolliseen toimintaan vähenevät huomattavasti. Ennaltaehkäisevät toimenpiteet, kuten koulujen ja nuorisotyön tarjoama tuki, sekä viranomaisten ja poliisin tekemä työ voivat olla ratkaisevassa roolissa siinä, että rikosten määrä on vähentynyt tietyissä ikäryhmissä. Koulujen ja nuorisotyön rooli on erityisen tärkeä, koska ne tarjoavat turvallisen ympäristön, jossa nuoret voivat saada tukea ja ohjausta elämänsä kriittisissä vaiheissa.

Erityisen huomionarvoinen on vuosi 2022, jolloin monissa ikäryhmissä havaittiin merkittävä väkivaltarikosten määrän kasvu. Tälle ilmiölle ei löytynyt selkeää yksittäistä syytä, mutta spekulatioiden mukaan yksi mahdollinen vaikuttava tekijä voisi olla jokin Hämeenlinnassa järjestetty suuri tapahtuma. Vuonna 2022 Kanta-Hämeen alueella järjestettiin kuitenkin useita suuria tapahtumia, jotka saattoivat vaikuttaa äkilliseen väkivaltarikosten määrän kasvuun. Hämeenlinnassa järjestettiin esimerkiksi ensimmäistä kertaa Weekend Festival, joka houkutteli noin 60 000 kävijää, mikä hetkellisesti kaksinkertaisti kaupungin väkiluvun (yle.fi, 2022.). Tämä festivaali oli yksi monista suurista tapahtumista, joita kesällä 2022 järjestettiin, kun koronarajoitukset poistuivat. Tällaiset massatapahtumat voivat lisätä väkivaltaisuuksia, kun suuri määrä ihmisiä kokoontuu samaan paikkaan.

Lisäksi Hämeenlinnassa oli muita tapahtumia, kuten Ämyrock, Wanaja Festival, Mellakka Festival ja Keskiaikafestivaali, jotka keräsivät laajoja yleisöjä. Tämä lisääntynyt ihmismäärä ja tapahtumien vilkas ilmapiiri saattoivat luoda tilanteita, joissa väkivaltarikoksia tapahtui enemmän. Näiden tapahtumien yhteydessä oli todennäköisesti myös enemmän mahdollisuuksia konflikteihin, erityisesti kun otetaan huomioon, että moni näistä tapahtumista järjestettiin pitkän pandemiatauon jälkeen.

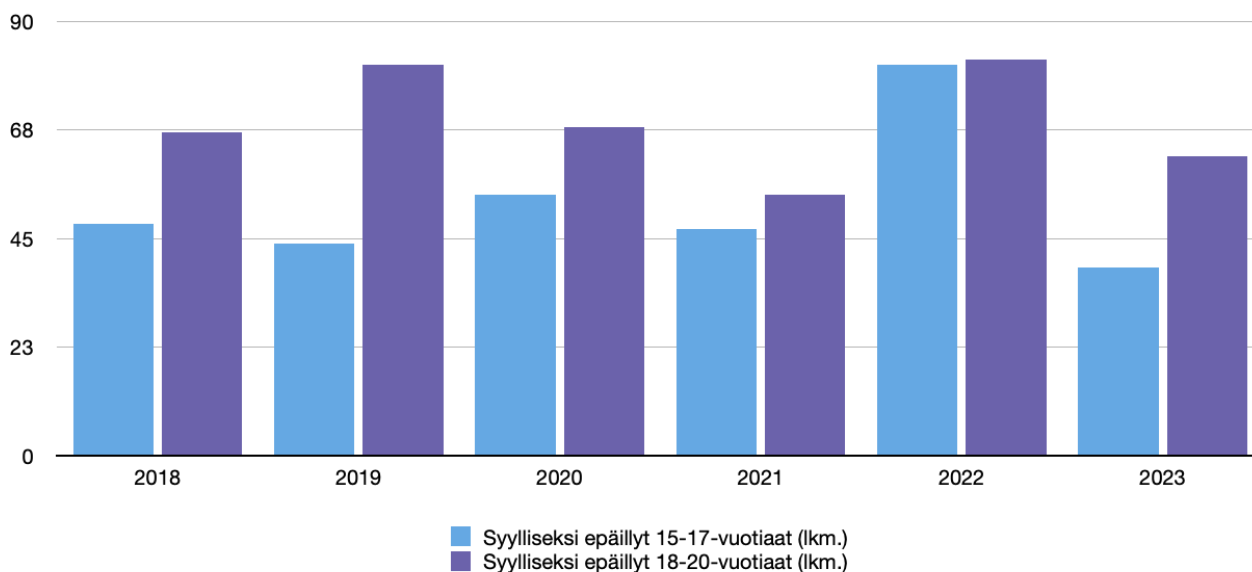
Yllättävänä piirteenä kuitenkin oli, etteivät koronavuodet 2019–2020 näy selkeästi yhdessäkään ikäluokassa. Pientä laskua yksittäisten ikävuosien osalta oli nähtävissä, mutta mitään selkeää merkkiä koronan vaikutuksesta ei voida havaita. Myöskään heti koronarajoitusten päättymisen jälkeen ei ole nostettavissa erityistä harppausta rikosten määrässä.

Tutkittaessa eri tilastolähteitä, kuten PolStatia ja Tilastokeskusta, kävi ilmi, että tilastointimenetelmien erot voivat merkittävästi vaikuttaa siihen, miten väkivaltarikollisuus ymmärretään. PolStat kerää tiedot kaikista raportoiduista rikoksista riippumatta niiden käsittelyvaiheesta, kun taas Tilastokeskuksen tilastoissa ovat mukana vain ne rikokset, jotka ovat saaneet jonkin ratkaisun. Tämä eroavaisuus selittää osaltaan tilastojen välisiä eroja ja korostaa tarvetta käyttää monipuolisia lähteitä rikollisuuden analysoinnissa. Tämä ero tiedonkeruussa vaikuttaa siihen, miten tilastoja tulkitaan ja miten ne vaikuttavat päätöksentekoon. Laajempi tilastollinen kattavuus, kuten PolStatin tapauksessa, voi tarjota kattavamman kuvan rikollisuuden trendeistä, mutta Tilastokeskuksen ratkaisukeskeinen data voi tarjota tarkempaa tietoa oikeusjärjestelmän tehokkuudesta.

Näiden havaintojen perusteella on tärkeää tunnistaa ne ikäryhmät, jotka tarvitsevat erityistä huomiota ja tukea väkivaltarikollisuuden ennaltaehkäisyssä. Ymmärtämällä tarkemmin, miksi tietty ikäryhmä on alttiimpi rikolliselle käyttäytymiselle, voidaan kehittää tehokkaampia toimenpiteitä, jotka kohdistuvat juuri niihin riskitekijöihin, jotka vaikuttavat nuoriin eri elämänvaiheissa. Tämä auttaa suunnittelemaan kohdennettuja toimenpiteitä, jotka voivat vähentää väkivaltarikollisuutta Kanta-Hämeen alueella ja muualla Suomessa. Ennaltaehkäisyohjelmien tehokkuus riippuu siitä, miten hyvin ne onnistuvat tavoittamaan riskiryhmiin kuuluvat nuoret ja tarjoamaan heille vaihtoehtoja, jotka vähentävät heidän riskiään ajautua rikollisuuteen. Tämä voi sisältää koulutuksen tukemista, työllisyysmahdollisuuksien parantamista ja sosiaalisen tuen lisäämistä nuorten elämässä.

13.1 StatFin

Selvitettyihin rikoksiin syylliseksi epäilty tekokunnan mukaan muuttujina Tiedot ja Vuosi. 12 Henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset Kanta-Häme.

Taulukko 1

	Syylliseksi epäilty 15-17-vuotiaat (lkm.)	Syylliseksi epäilty 18-20-vuotiaat (lkm.)
2018	48	67
2019	44	81
2020	54	68
2021	47	54
2022	81	82
2023	39	62

Lähde: StatFin, Grafiikka: Saana Viitanen

Tutkimuksen loppuun lisättiin Tilastokeskuksen StatFin-palvelusta otettu tilasto, jonka perusteella huomattiin merkittäviä eroja väkivaltarikosten määrissä verrattuna PolStatin tilastoihin. Tämä havainto herätti kysymyksen tilastointimenetelmien ja -käytäntöjen eroista, joiden ajatellaan saattavan selittää näitä poikkeavuuksia.

Tilastokeskuksen StatFin-palvelussa keskitytään selvitettyihin rikoksiin, joissa syylliseksi epäilty 15–20-vuotiaat ovat tunnistettuja ja tapaukset ovat edenneet rikosoikeudellisesti. Tämä tarkoittaa, että tilastoissa näkyvät vain ne rikokset, jotka ovat käyneet läpi koko rikostutkintaprosessin ja joissa syyllisyyden todennäköisyys on todennäköisemmin vahvistettu.

13.2 Miksi miehet tekevät enemmän väkivaltarikoksia kuin naiset?

Tilastoja seuraamalla nousi nopeasti esille huomio, jossa miehet ovat huomattavasti korkeammin edustettuina nuorten väkivaltarikoksissa. Yksiselitteistä syytä, joka selittäisi ilmiön, ei löytynyt, mutta asiaa selvitettiin ja pohdittiin uutisten ja verkkolähteiden kautta.

Yksi keskeinen tekijä nuorten miesten väkivaltaisessa käyttäytymisessä on heidän sosiaalinen asemansa ja siihen liittyvät paineet yhteiskunnassa. Siirtymävaihe nuoruudesta aikuisuuteen on monelle nuorelle miehelle haastavaa aikaa, jolloin heidän on vaikea löytää paikkaansa yhteiskunnassa. Tämä voi liittyä työttömyyteen, koulutuksen puutteeseen tai heikkoon taloudelliseen tai sosiaaliseen asemaan, jotka kaikki voivat johtaa syrjäytymiseen. Syrjäytyminen puolestaan lisää riskiä, että nuori kokee turhautumista yhteiskuntaa kohtaan, mikä voi ilmetä väkivaltaisena käyttäytymisenä. (Rikoksentorjunta.fi.)

Toinen merkittävä tekijä on sosiaalinen paine ja ryhmädynamiikka. Nuorten miesten keskuudessa vallitsee usein voimakas tarve osoittaa vahvuutta ja maskuliinisuutta, erityisesti tilanteissa, joissa he kokevat asemansa uhatuksi. Tämä tarve todistaa itsensä ryhmässä voi johtaa väkivallan käyttöön osana "miehisyyden" osoittamista. Ryhmässä tapahtuva saman sukupuolen välinen kilpailu, jossa yksilöt pyrkivät näyttämään vahvempia ja pelottomampia kuin muut, voi johtaa väkivaltaisiin tekoihin. Tämä ilmiö liittyy usein kulttuurisiin odotuksiin maskuliinisuudesta, joissa miehiä kannustetaan osoittamaan vahvuutta, rohkeutta ja hallintaa. Yksilöt siis pyrkivät saavuttamaan ryhmän hyväksynnän ja korkeamman aseman osoittamalla ominaisuuksia, jotka liitetään perinteisesti miehisyyteen, kuten fyysistä voimaa tai aggressiivisuutta. Tämä ryhmäpaine voi myös saada yksilön toimimaan tavalla, joka ei välttämättä vastaa hänen omia arvojaan, mutta joka on hyväksytty tai jopa odotettu ryhmässä. (MTV Uutiset, 2023.)

Biologisilla tekijöillä on myös merkittävä rooli nuorten miesten väkivaltaisessa käyttäytymisessä. Testosteronitasot ovat usein korkeammat nuorilla miehillä, mikä voi lisätä aggressiivisuutta ja impulsiivisuutta. Tämä tekee heistä alttiimpia väkivaltaiselle käytökselle, erityisesti silloin, kun he kokevat olevansa uhattuina. Nuorten miesten aivot ovat myös kehitysvaiheessa, mikä heikentää heidän kykyään kontrolloida impulssejaan ja arvioida riskejä, mikä puolestaan lisää riskiä syyllistyä väkivaltarikoksiin. (Rikoksentorjunta.fi 2023.)

Nuorten miesten ja naisten väkivaltarikokset eroavat myös luonteeltaan. Miesten tekemät väkivaltarikokset ovat yleensä fyysisempiä ja julkisia, kuten tappeluita tai pahoinpitelyjä, kun taas naisten tekemä väkivalta tapahtuu useammin yksityisissä tiloissa ja on usein henkistä tai emotionaalista. Lisäksi nuorten miesten väkivaltarikoksiin liittyy usein muita samankäisiä, mikä korostaa ryhmäpaineen ja sosiaalisten suhteiden merkitystä näissä teoissa. (Tilastokeskus, 2023.)

14 TULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Rikollisuuden ehkäisy ei ole pelkästään rikosoikeudellinen kysymys, vaan se on laajempi yhteiskunnallinen haaste, joka vaatii kokonaisvaltaista lähestymistapaa. Tämä tarkoittaa sosiaalipoliittisten toimien, koulutusohjelmien, yhteisöllisten interventioden ja yksilöllisen tuen yhdistämistä, jotta voimme rakentaa turvallisemman ja oikeudenmukaisemman yhteiskunnan kaikille. Viranomaisten välinen yhteistyö ja sen kehittäminen ovat keskeisessä asemassa, ja jatkuva tarkkailu on tarpeen niin yhteiskunnallisesta kuin organisaatioidenkin näkökulmasta.

Varoitusmerkkien tunnistaminen lasten ja nuorten käyttäytymisessä on ensiarvoisen tärkeää, jotta voidaan ajoissa puuttua ja tarjota tarvittavaa tukea. Varhaiset interventiot, kuten koulun tukitoimet, perheneuvonta, sosiaalityö ja mielenterveyspalvelut, voivat estää riskialttiiden nuorten ajautumisen väkivaltarikollisuuden poluille. Vanhempien, opettajien ja muiden nuorten parissa työskentelevien on tärkeää olla tietoisia näistä varoitusmerkeistä ja toimia yhteistyössä väkivaltarikollisuuden ehkäisemiseksi. Nuorten rikollisuuden monimuotoisuuden ja rikosten jakautumisen eri ikäluokille ymmärtäminen mahdollistaa tehokkaiden strategioiden kehittämisen rikosten ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi. Tämä vaatii jatkuvaa tutkimusta ja yhteiskunnallista keskustelua, joka huomioi eri tieteenalojen näkökulmat ja yhdistää ne käytännön toimenpiteisiin.

Nuorten väkivaltaista käyttäytymistä ja väkivaltarikoksia tarkastellessa ja arvioidessa tulisi keskittyä myös seurausten lisäksi aina syihin. Pelkät numerot tilastoissa kertovat hyvin vähän, verrattuna useiden tieteenalojen yhteistoimintaan ja yhteistyöhön. Ennalta estävä työ on helpompaa, kun viranomaisille annetaan mahdollisuus ja tilaa toimia sekä vaihtaa informaatioita käskeneenään. Tämä vaatii työtä nuorten hyvinvoinnin eteen niin poliisilta, sosiaalitoimelta, koululta kuin nuorten kodeilta ja elinpiireiltä.

Varsinaiseen tutkimuskysymykseen vastattaessa voidaan todeta, että nuorten tekemien väkivaltarikosten määrä Kanta-Hämeen alueella on pysynyt laajassa mittakaavassa arvioituna hyvinkin samana lukuun ottamatta vuonna 2022 näkyvää määrällistä kasvua, joka voidaan selittää koronapandemian päättymisellä. Ottaen huomioon kuinka kapeaa ajanjaksoa loppujen lopuksi työssä arviointiin, ei tarkkaa nousu- tai laskutrendiä pystytä pelkkien tilastojen perusteella määrittämään.

Vuoden 2020 jälkeen nuoret ovat jälleen voineet liikkua ja kokoontua vapaammin pitkän sulun jälkeen. Vuoden 2022 väkivaltarikospiikki osoittautui kuitenkin vain tilapäiseksi, ja tilastot palasivat nopeasti aiempien vuosien tasolle. On huomionarvoista, että nuorten tekemät väkivaltarikokset keskittyvät pääasiassa muutaman yksittäisen tekijän harteille. Vuotta 2022 lukuun ottamatta poliisin tietoon on tullut vain yksittäisiä tekoja per ikäluokka vuodessa. Koska kokonaismäärä on arvioiden

mukaan vähäinen, jo yhden nuoren muutto Kanta-Hämeeseen tai pois sieltä, voi merkittävästi vaikuttaa tilastoihin. Myös muut tekijät, kuten niin sanotun ongelmanuoren siirtyminen toiselle paikkakunnalle, sijoituskotiin, nuorisokotiin, irtaantuminen vanhasta kaveripiiristä, armeijan palvelukseen astuminen tai muut elämänmuutokset, voivat heijastua tilastoihin huomattavasti. Kanta-Häme sijaitsee maantieteellisesti Tampereen ja Helsingin välillä, ja vaikutteet näistä kaupungeista heijastuvat myös hieman viiveellä.

14.1 Tilastojen valinta

Koska tilastojen merkitseminen ja esittäminen opinnäytetyössä olisi ollut haastavaa ja sekavan näköistä, jos diagrammit olisi osoitettu per ikävuosi, kerättiin tilastojen aineisto talteen ja rakennettiin uudelleen pylväsdiagrammeiksi Applen iOS-järjestelmän Numbers-ohjelmalla. Näiden kerättyjen tilastojen avulla pystyttiin analysoimaan rikosten määrän kehitystä yleisemmällä tasolla, kuin jos tilastojen keruuta olisi tarkennettu vielä tarkemmin yksittäisiin rikosnimikkeisiin. PolStat-järjestelmän tarkemmat ikävuositiedot mahdollistivat syvällisemmän analyysin eri ikäryhmien välillä.

Alkuperäisten tilastojen perusteella pystyttiin tekemään tarkempia havaintoja rikosten määrästä ja kehityksestä Kanta-Hämeessä. Esimerkiksi nuorten osalta tarkemmat ikärajaus paljastivat, että tietyt ikäryhmät ovat enemmän edustettuina tietyissä rikoslajeissa. Työssä haluttiin myös tarkastella, miten rikosten määrä on muuttunut sukupuolen mukaan, mutta alussa päätettiin kerätä yleiskuvan ilman sukupuolirajausta. Myöhemmissä kappaleissa kuitenkin tarkennetaan analyysia lisäämällä sukupuolen yhdeksi muuttujaksi, mikä mahdollistaa sukupuolten välisen vertailun ja sukupuolten välisten erojen analysoinnin rikosten määrässä. Tilastoista ilmenneet muutokset rikosten määrässä eri ikäryhmissä ja vuosien välillä olivat vaikeasti selitettävissä pelkkinä lukuina ja muuttuneina kappaleina. Siksi muutokset kuvataan tekstissä prosentuaalisina muutoksina, nousuna tai laskuna.

14.2 Jatkotutkimusmahdollisuudet

Tutkimusta voisi laajentaa tai syventää tarkastelemalla tarkemmin, kasaantuvatko väkivaltarikokset tietyn ihmisryhmän tai tiettyjen henkilöiden harteille. On mahdollista, että tietyt sosiaaliset, taloudelliset tai kulttuuriset taustat voivat altistaa tietyt ryhmät tai yksilöt rikosten tekemiselle enemmän kuin muut. Voisi olla hyödyllistä analysoida, onko rikoksentekijöiden keskuudessa tiettyjä toistuvia piirteitä, kuten matala koulutustaso, työttömyys tai perheväkivalta, jotka voisivat ennakoita rikollisuutta.

Myös väkivaltarikosten erityispiirteiden ja erojen tutkiminen nuorten ja aikuisten rikoksentekijöiden välillä olisi erittäin kiinnostavaa. Voisi olla hyödyllistä selvittää, poikkeavatko nuorten tekemät väki-

valtarikokset luonteeltaan tai motiiveiltaan aikuisten tekemistä rikoksista. Esimerkiksi nuorten tekemät rikokset voivat liittyä enemmän ryhmäpaineeseen tai impulsiivisuuteen, kun taas aikuisten rikokset saattavat johtua pidempiaikaisista sosiaalisista ongelmista tai järjestäytyneestä rikollisuudesta. Tällainen vertailu voisi auttaa ymmärtämään paremmin nuorisorikollisuuden taustatekijöitä ja kehittämään erityisesti nuorille suunnattuja rikollisuuden ehkäisykeinoja.

Huumausaineiden ja väkivaltarikosten yhteys on myös keskeinen tutkimusalue. Usein nuorten väkivaltarikoksiin liittyy jollain tavalla huumausaineiden käyttö tai muut päihteet, mikä viittaa siihen, että päihteiden väärinkäyttö voi olla merkittävä riskitekijä väkivaltaisen käyttäytymisen kehittymisessä. (Rikoksentorjunta.fi). Voisi olla hyödyllistä tutkia tarkemmin, kuinka usein nuorten tekemissä väkivaltarikoksissa on mukana päihteitä ja kuinka monissa tapauksissa pahoinpitelyrikoksesta epäiltyä henkilöä epäillään myös huumausainerikoksesta. Tämä voisi antaa tärkeää tietoa siitä, miten päihteiden käyttö ja väkivaltainen käyttäytyminen nivoutuvat yhteen ja millaisia toimenpiteitä tarvitaan molempien ongelmien ehkäisemiseksi.

Esimerkiksi tilastolliset analyysit voisivat paljastaa, onko tietynlainen päihteiden käyttö, kuten kovien huumeiden käyttö, voimakkaammin yhteydessä väkivaltarikoksiin kuin vaikkapa alkoholin käyttö. Myös ajallista näkökulmaa voisi tutkia: tapahtuuko päihteiden käyttö ja väkivaltainen toiminta samanaikaisesti vai onko päihteiden käytöllä pitkäaikaisia vaikutuksia, jotka lisäävät riskiä väkivaltaan.

15 TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS

Kvantitatiivinen tutkimusmenetelmä mahdollisti tarkkojen ja objektiivisten tietojen keräämisen nuorten väkivaltarikollisuudesta Kanta-Hämeessä. Määrällinen tutkimus on erityisen hyödyllinen, kun halutaan kartoittaa ilmiön nykytilaa ja tunnistaa mahdollisia muutostrendejä ja riippuvuuksia eri tekijöiden välillä (Heikkilä, 2014, 9). Tämä lähestymistapa antaa selkeän kuvan väkivaltarikollisuuden laajuudesta ja sen kehityksestä, mutta sen rajallisuus tulee esiin, kun pyritään ymmärtämään syvällisemmin ilmiöiden taustasyitä.

Kvantitatiivisella tutkimuksella on myös omat haasteensa. Esimerkiksi väkivaltarikollisuus ja sen määrän muutokset nuorten keskuudessa pelkistetään numeerisiksi arvoiksi eli tilastollisiin lukuihin. Tämä tarkoittaa, että tutkimuksessa keskitytään ensisijaisesti määrällisiin tuloksiin, jolloin ilmiön laadulliset ulottuvuudet, kuten syyt ja seuraukset, jäävät usein analyysin ulkopuolelle. Tilastot voivat tarjota arvokasta tietoa, mutta ne eivät pysty kertomaan koko tarinaa siitä, miksi tietynlaiset tulokset ovat syntyneet. Tämä rajallisuus voi johtaa siihen, että tutkimuksen tuottamat tulokset jäävät osittaisiksi.

Mittausvirheet ovat toinen haaste kvantitatiivisessa tutkimuksessa. Ne voivat vaikuttaa merkittävästi tutkimuksen luotettavuuteen ja vääristää tuloksia, mikäli niitä ei huomioida asianmukaisesti. Tämän vuoksi tutkimuksessa käytettiin kahden eri lähteen tilastoja, jotta voitiin varmistaa tulosten riippumattomuus ja tuoda esiin mahdolliset erot tilastojen kesken (Kvantitatiivisen tutkimuksen verkkokäsikirja). Näin pyrittiin vähentämään mittausvirheiden ja tilastointimenetelmien erojen vaikutusta lopullisiin tuloksiin.

16 ITSEREFLEKTOINTI

Opinnäytetyöprosessi alkoi aiheen valinnan kohdalla jo tammikuussa 2024. Alkujaan tarkoituksena oli, että opinnäytteen aiheena olisi tilastollinen tutkimus siitä, kuinka usein nuoret syyllistyvät huumausainerikosten yhteydessä myös väkivaltarikoksiin. Oman pohdinnan ja opinnäytetyöohjaajien konsultoinnin jälkeen kuitenkin todettiin, että tutkimus tässä muodossa olisi liian laaja ja se rajattiin koskemaan pelkästään nuorten tekemiä väkivaltarikoksia. Työn konkreettinen aloittaminen alkoi saman vuoden maaliskuussa, jolloin kasattiin tutkimussuunnitelma ja alustava aikataulu tutkimuksen työstämisestä ja valmistumisesta.

Alkuperäisen suunnitelman mukaan tarkoituksena oli tarkastella aikavälillä 2017–2022 tehtyjä väkivaltarikoksia, jotta saataisiin varmasti vahvistetut tilastot, mutta kesken tutkimuksen julkaistiin myös vuoden 2023 rikostilastot. Tämän vuoksi tilastojen tarkasteluväliä päätettiin muuttaa vuodella eteenpäin sekä alku- että loppupäästä.

Tutkimussuunnitelmaa kasatessa, käytiin läpi erilaisia lähteitä ja kirjallisuutta, joita mahdollisesti hyödynnettäisiin tulevassa opinnäytetyössä. Samalla perehdyttiin kvantitatiivisen tutkimuksen tutkimusmenetelmään sekä järjestelmiin, joista tilastoja tultaisiin tutkimukseen ottamaan. Tutkimussuunnitelman yhteydessä laadittiin aikataulu opinnäytetyöprosessille, jotta työn tekeminen onnistuisi yhdessä aina, kun työvuoroilta vapautuisi aikaa. Aikataulu suunniteltiin lopulta suhteellisen tiukaksi, eikä siinä kyetty pysymään aivan alustavan suunnitelman mukaisesti. Opinnäytetyön kirjoittaminen jäi lopulta heinäkuun loppuun, kun molemmilla opinnäytetyön kirjoittajilla oli lomaa. Työskentelyn alkuvaiheessa kävi nopeasti selväksi, kuinka paljon aikaa ja vaivannäköä opinnäytetyön tekeminen parityönä edellyttää.

Opinnäytetyön kirjoittaminen ja sen työstäminen osoittautuivat aluksi haastaviksi, koska kummallakaan tutkijoista ei ollut aiempaa kokemusta vastaavasta projektista. Haastetta toi myös tutkijoiden välinen kommunikointi ja yhteisten kirjoituspäivien sopiminen. Koska molemmat tekivät vuorotyötä, oli yhteisen ajan löytäminen työn työstämiseen haastavaa. Lopulta työtä jaettiin vastuualueisiin, jotka muokattiin yhteneväisiksi heinäkuun lopun loman aikana.

Eniten aikaa kului itse opinnäytetyön oikeaoppisen toteuttamisen opetteluun. Mallia ja esimerkkejä haettiin aiemmin tehdyistä opinnäytetöistä, joita löydettiin "Theseuksesta". Aiemmat parityöt toimivat hyvinä esimerkkeinä työn laajuutta ja sen jäsentelyä pohtiessa. Lisäksi tutustuttiin opinnäytetyön tutkimusprosessin eri malleihin ja varsinaiseen opinnäytetyö ohjeeseen. Opinnäytetyöseminaarien ja ohjaajien antamien neuvojen myötä opinnäytetyön tekemisen prosessi ja käytännöt tulivat vähitellen tutuimmiksi, mikä helpotti työn etenemistä.

Opinnäytetyössä pyrittiin käyttämään monipuolisesti ja laajasti erilaisia lähteitä erilaisista tieteenaloista. Vaikka tutkimuksen keskeinen tavoite oli tarkastella nuorten väkivaltarikosten määrän muutoksia, haluttiin esille tuoda myös erinäisiä syitä nuorten väkivaltaiselle käyttäytymiselle. Näitä syitä tarkasteltiin useamman tieteenalan kannalta, jotta voitaisiin näyttää, ettei mitään yksiselitteistä syytä ilmiölle ole. Samalla opimme itse paljon uutta nuorten väkivaltaisesta toiminnasta sekä sen juurisyistä ja välineistä sen ennaltaehkäisyyn. Vaikka nuorten maanlaajuisesti lisääntynyt väkivaltarikollisuus on laajasti käsitelty aihe mediassa, luotettavien lähteiden löytäminen oli aluksi haasteellista. Jatkuvan tutkimisen ja lähteiden etsimisen myötä lähdeaineiston kerääminen helpottui ja lopulta löydettiin monipuolinen kokoelma luotettavia lähteitä, joita voitiin hyödyntää opinnäytetyössä. Kokonaisuudessaan molempien työn tekijöiden osaaminen tiedonhaussa ja erilaisten järjestelmien käytössä kehittyi merkittävästi.

Tutkimuksen onnistumisen kannalta oli tärkeää vastata huolellisesti ja tarkasti alussa laadittuun tutkimuskysymykseen. Tutkimuskysymys toimi koko tutkimusprosessin ajan punaisena lankana ja ohjasivat sekä aineiston keruuta että analysointia. Tilastojen kokoaminen ja niiden analysointi tapahtuivat tutkimuskysymyksen mukaisesti; koska tutkimuskysymys oli tehty huolella, oli myös aineiston rajaaminen ja tilastojen haku helpompaa ja tutkimuskysymykseen voitiin vastata perustellusti ja uskottavasti. Tilastollisten menetelmien käyttö lisäsi tutkimuksen luotettavuutta ja mahdollisti yksityiskohtaisen tarkastelun, jossa voitiin arvioida tutkittavan ilmiön laajuutta ja vaikutuksia. Selkeästi muotoillut tutkimuskysymykset olivat merkittävä etu koko tutkimusprosessin ajan, sillä ne ohjasivat tutkimuksen kulkua ja auttoivat pitämään keskittymisen tiukasti olennaisissa asioissa.

Opinnäytetyöprosessi oli molemmille tutkijoille kokonaisuudessaan opettavainen kokemus varsinaiseen tutkimuksen tekemiseen, prosessiin sekä kyseiseen aiheeseen liittyen. Lähteitä selatessa opittiin paljon myös yleisesti nuorten väkivalta rikollisuudesta ja sen mahdollisista syistä, mikä koettiin hyödylliseksi tiedoksi tulevaa uraa ajatellen.

LÄHTEET

- Ainsworth, M., & Bowlby, J. 1991. *Kiintymyssuhdeteoria*. Helsinki: Kirjayhtymä.
- Barnahus-hanke. 2024. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Saatavilla osoitteessa <https://thl.fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/barnahus-hanke>
- Bowlby, J. 1982. *Attachment and Loss: Vol. 1. Attachment*. New York: Basic Books.
- Haapasalo, J. 2017. *Kriminaalipsykologia*. Helsinki: Edita Publishing Oy.
- Hankaniemi, A., & Räihä, T. 2024. Kahdeksan syytä, miksi lapsista tuli Suomen yleisimpiä pahoinpitelijöitä – nuoret kertovat somen vääristä esikuvista. *Yle Uutiset*. Saatavilla osoitteessa <https://yle.fi/a/74-20088968>
- Häkkänen-Nyholm, H., & Santtila, P. 2008. *Kriminaalipsykologia*. Helsinki: Edita Publishing Oy.
- Heikkilä, T. 2014. *Tilastollinen tutkimus*. Helsinki: Edita Publishing Oy.
- Hämeen liitto. Saatavilla osoitteessa <https://www.suomenkasvukaytava.fi/hameen-liitto>
- Hämeen poliisilaitos. Saatavilla osoitteessa <https://poliisi.fi/hameen-poliisilaitos>
- Icehearts. 2023. Saatavilla osoitteessa <https://rikoksentorjunta.fi/icehearts>
- Järvinen, A. 2018. *Nuorten vertaissuhteet ja rikollinen käyttäytyminen*. Jyväskylä: Atena.
- Jäntti, M. 2023. "Nuole mun kenkää". *Yle Uutiset*. Saatavilla osoitteessa <https://yle.fi/a/74-20050784>
- Karjalainen, J. 2024. "Sitten minäkin pamaustin". *Yle Uutiset*. Saatavilla osoitteessa <https://yle.fi/a/74-20096272>
- Karppi, T., Köngäs, P., & Tihilä, K. 2023. Kokosimme nuorten väkivaltatapaukset kartalle – vanhempien suhtautuminen teräaseisiin hämmästyttää poliisia. *Yle Uutiset*. Saatavilla osoitteessa <https://yle.fi/a/74-20021582>
- Kivivuori, J. 2013. *Nuorisoriollisuus: määrä, syyt ja kontrolli*. Helsinki: Gaudeamus.

Kivivuori, J. 2013. *Rikollisuuden syyt*. Helsinki: Gaudeamus.

Kivivuori, J., Aaltonen, M., Näsi, M., Suonpää, K., & Danielsson, P. 2018. *Kriminologia*. Helsinki: Gaudeamus.

Laajasalo, T., & Häkkänen, H. 2016. *Perheväkivallan dynamiikka ja seuraukset*. Helsinki: Psykologien kustannus.

Malkavaara, M. (2022). Elämäni käsitteet: Anomia. *Dialogi*. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Saatavilla: <https://dialogi.diak.fi/2022/08/23/elamani-kasitteet-anomia/> Viitattu 9.8.2024

Metsäpelto, R.-L., & Pulkkinen, L. 2012. *Nuorten sosiaalinen kehitys ja kiusaamisen vaikutukset*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopiston kustannus.

MTV Uutiset. 2023. Yhä nuoremmat syyllistyvät vakaviin väkivaltarikoksiin. Saatavilla osoitteessa <https://www.mtvuutiset.fi>

Mustonen, J. 2024. [Opinnäytetyö]. Saatavilla osoitteessa https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/818159/ON_Mustonen.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Nuoret ja rikollisuus. Saatavilla osoitteessa <https://www.nuoretjarikollisuus.fi>

Nuori rikoksen tekijä. *Poliisi.fi*. Saatavilla osoitteessa <https://poliisi.fi/nuori-rikoksen-tekija>

Poliisi. 2023. Nuorten epäilyksi tekemät rikokset ovat lisääntyneet merkittävästi alkuvuodesta. *Poliisi.fi*. Saatavilla osoitteessa <https://poliisi.fi/-/nuorten-epailyksi-tekemat-rikokset-ovat-lisaantyneet-merkittavasti-alkuvuodesta>

Poliisi.fi 2023. Nuorten epäilyksi tekemät rikokset ovat lisääntyneet merkittävästi alkuvuodesta. Saatavilla osoitteessa <https://poliisi.fi/-/nuorten-epailyksi-tekemat-rikokset-ovat-lisaantyneet-merkittavasti-alkuvuodesta>

Rikosuhripäivystys. 2024. Nuorisoriikollisuus on vähentynyt pitkään, mutta viime vuonna vakavin väkivaltarikollisuus lisääntyi. Saatavilla osoitteessa <https://www.riku.fi/nuorisoriikollisuus-on-vahentynyt-pitkaan-mutta-viime-vuonna-vakavin-vakivaltarikollisuus-lisaantyi-poliisi-toistaiseksi-suhtautuisin-edellisvuoden-piikkiin-poikkeusolojen-seurauks/>

- Rikksentorjuntaneuvosto. 2020. *Nuorten väkivaltakäyttäytymisen muutokset Suomessa*. Helsinki: Oikeusministeriö.
- Salasuo, M. 2014. *Nuorisokulttuurit ja julkisen tilan käyttö*. Helsinki: Nuorisotutkimusseura.
- Salmela-Aro, K., Kiuru, N., & Nurmi, J.-E. 2008. *Vertaisryhmien vaikutus nuoruusiässä*. Helsinki: Otava.
- Salmivalli, C. 2017. *Kyberväkivalta ja sen ehkäisy*. Turku: Turun Yliopisto.
- Sisäministeriö. 2023. Nuorten rikollisuuden vähentäminen. Saatavilla osoitteessa <https://sisainturvallisuus.fi/nuorten-rikollisuuden-vahentaminen>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2019. *Nuorten henkinen hyvinvointi Suomessa*. Helsinki: THL.
- THL. 2023. Sukupuolistuneen väkivallan yleisyys. Saatavilla osoitteessa <https://thl.fi/aiheet/sukupuolten-tasa-arvo/tasa-arvon-tila/vakivalta-ja-hairinta/sukupuolistuneen-vakivallan-yleisyys>
- Tilastokeskus. 2022. Tietoon tulleiden ryöstöjen määrä kasvoi 23,3 % vuonna 2022. Saatavilla osoitteessa <https://www.stat.fi/julkaisu/cl8lagmwalp7k0cvzvqc4qym3>
- Tilastokeskus. 2023. Mitä tuoreimmat tilastot kertovat nuorten väkivaltarikollisuudesta? Saatavilla osoitteessa <https://www.stat.fi>
- Törnudd, P. 1993. *Rikollisuuden yhteiskunnallinen kontrolli*. Helsinki: WSOY.
- Uskalla nähdä: Lapseen kohdistuva henkinen väkivalta ei saa jäädä näkymättömiin. 2024. Lastensuojelun Keskusliitto. Saatavilla osoitteessa <https://www.lskl.fi/tiedotteet/uskalla-nahda-lapseen-kohdistuva-henkinen-vakivalta-ei-saa-jaada-nakymattomiin/>
- Varhainen tuki ja syrjäytymisen ehkäisy. Rikksentorjunta.fi. Saatavilla osoitteessa <https://rikksentorjunta.fi/varhainen-tuki-ja-syrjaytymisen-ehkaisy>
- Weekend Festival jätti Hämeenlinnaan yli 10 miljoonaa euroa. 2022. *Yle Uutiset*. Saatavilla osoitteessa <https://yle.fi/a/74-20000750>

Williams, T., & Carter, P. M. 2021. Trends in Youth Violence: Past, Present, and Future. *Journal of Community Health*, 46(2), 298–306.

WHO. 2024. Definition and typology of violence. Saatavilla osoitteessa <https://www.who.int/groups/violence-prevention-alliance/approach>